

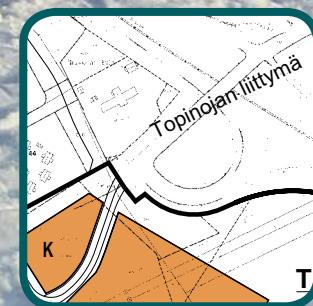
Koroiset

1/2012

Koroinen
Räntämäki
Halinen
Oriketo
Metsämäki

Koroistenkaarta valmistellaan s. 3

Kynäkasalle heppaa katsomaan s. 6

”Välttää ulkona liikkumista” s. 8–10

pääkirjoitus

Polttolaitosko Topinojalle

Turun Seudun Jätehuolto Oy järjesti Turun kristillisellä opistolla 19. tammikuuta 2012 informaatiotilaisuuden polttolaitoksesta eli voimalaitoksesta, joka käyttää polttoaineena syntypaikkalajiteltua polttokelpoista, kierrätykseen soveltumatonta jätettä.

Asukkaat taistelivat loistavasti siitä, ettei tämä voimalaitos tullut vanhan polttolaitoksen paikalle. Taistelu on jatkunut kaikkiaan jo seitsemän vuotta ja nyt odotetaan jatkoluvan ratkaisua Korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Topinoja ei ole yhtään sen parempi paikka asukkaiden kannalta kuin vanhan polttolaitoksen sijainti.

Nyt ollaan polttolaitoksen sijainnin valinnassa sen ensimmäisessä vaiheessa eli ympäristövaikutuksen arvioinnissa. Tässä karotetaan laitoksen vaikutus ympäristöönsä ja tutkitaan sen mahdollisia vaikutuksia ihmisiin ja ympäristöön.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa rajataan hankkeen toteuttamisvaihtoehdot, arvioidaan odotettavissa olevat vaikutukset, esitetään hankkeen vaikutusten seurantaohjelma ja kuullaan asukkaita ja muita hankkeen vaikutuspiirissä olevia tahoja.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee arvioitavaksi erityisesti ilmaan kohdistuvat

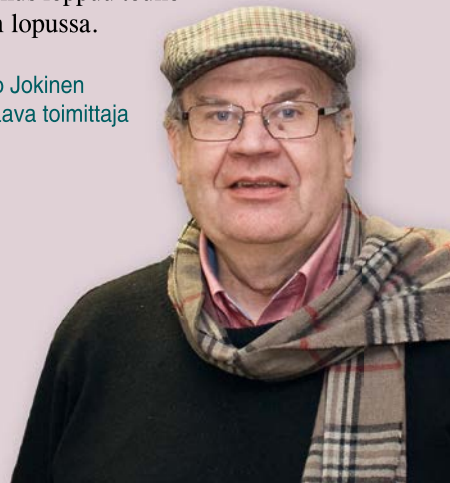
päästöt, pöly, melu ja haju, ympäristöriskit, liikenteen vaikutukset sekä vaikutukset ihmisten terveyteen, elinehtoihin ja viihtyvyyteen.

Edellä mainitut seikat ovat alueen ja asukkaiden viihtyvyyden ja terveellisuuden kannalta niin tärkeitä argumentteja, että meidän täytyy vielä ponnistaa ja antaa oma käsityksemme arviointisuunnitelmasta Ely-keskukselle 2. maaliskuuta 2012 mennessä. Meilähän on kokemusta tästä asiasta.

P.S. TPK:n sähkösopimuksesta käydään edelleen tiiviitä neuvotteluja. Hinnat ovat

tällä hetkellä lähempänä toisiaan. Nykyinen sopimus loppuu toukokuun lopussa.

Tapio Jokinen
vastaava toimittaja

Kulttuurivuodesta kiitos! Koroisille kunniaa!

Kulttuuripääkaupunkivuosi 2011 toi Turkuun paljon uutta ja ennen kokematon.

Kulttuuri on jo käsitteenä monitahoinen. Se voi kattaa kaiken inhimillisen toiminnan ja sivistyksen. Joskus sillä tarkoitetaan yhteiskunnan perusarvoja ja yhteisön rakentumista, tiedettä, koulutusta, kasvatusta. Usein kulttuurikäsite rajataan erityisesti taiteiden ja luovan toiminnan alueille.

Kristillinen kulttuuri ammentaa Raamatun sanomasta, kristillisestä traditiosta ja symboliikasta. Se löytää liittymäkohtia myös siihen, missä pohditaan ihmisenä olemista, elämän tarkoitusta ja tarkoituksettomuutta.

Kirkolla on omassa toiminnassaan valtava kulttuurityön sarka. Kirkko on jäsentensä kautta läsnä kaikilla kulttuurin kentillä. Kastetut jäsenensä kirjoittavat kirjoja, säveltävät ja esittävät musiikkia, ohjaavat teatteriesityksiä, tanssivat ja maalaavat. He luovat ja ilmaisevat käsityksiään elämästä ja kaipuusta, elämästä ja kuolemasta, ihmisestä ja Jumalasta.

Kaikesta tästä hyvästä syntyi Koroinen – Turun syntysija -hanke ja sen lukuisat tärkeät ilmentymät.

Tästä on hyvä jatkaa. Yhdessä.

Jaana Rantala
Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän kulttuuripääkaupunkivuoden tuottaja

Suunnittele aluelippu!

KoroiSet-lehti julistaa suunnittelu-kilpailun, jolla haetaan uutta lippua Halisten sillan lipputankoihin. Lipun tulee kuvata Halisten, Koroisten ja Röntämäen kulttuuria ja aluetta muutoinkin. Kilpailu on avoin kaikille.

Lippuehdotusten pitää olla valmiina viimeistään 31. maaliskuuta 2012. Kolme parasta ehdotusta palkitaan. Ehdotukset toivotaan piirustuksina, joko paperilla tai sähköisenä.

Ehdotukset voi lähettää joko lippu@koroinen.fi tai KoroiSet, Turun kristillinen opisto, Lustokatu 7, 20380 Turku.

KoroiSet-lehti tehdään vapaaehtoisvoimin. Mukana mahtuu uusia tekijöitä – niin kirjoittamaan kuin kuvaamaan. Jos oman asuinalueen asiat kiinnostavat ja ehditit vaikka vain silloin tällöin kirjoittaa tai kuvata, niin ota yhteyttä: toimitus@koroinen.fi

Altaan Kansa -hanke

KAKSI MAARIAA – punavalkoinen sukukunta

Uutuusnäytelmä tapahtumista ja ihmisistä entisessä Maarian pitäjässä ja sen Raunistulan kylässä Suomen kohtalon vuosina 1890–1921.

Näytelmään etsitään eri-ikäisiä näyttelijöitä! -aikaisempaa kokemusta ei tarvita.

Kokoontuminen sunnuntaina 5.2. klo 16–19 Maarian Mahdin urheilutalolla Paimalantie 305, 20380 Turku.

Tule toteuttamaan uutta harrastajakäsäteatteria Maariassa!

Tiedustelut (miel. myös ennakoilmoittautuminen):
teatteriohjaaja Pekka Saaristo,
pekka.saaristo@arkkipokka.fi, puh.044 5868 121.

KoroiSet

Ilmestyy

Neljä numeroa vuodessa: vuonna 2012 helmikuussa, toukokuussa, syyskuussa ja joulukuussa

Jakelu

5500 kpl, jaetaan kotitalouksiin ja yrityksiin seuraavissa Turun kaupunginosissa: Koroinen, Röntämäki, Halinen, Oriketo, Metsämäki

Julkaisijat

Halinen-Röntämäki -seura, Halisten omakotiyhdistys, Hamaron pienkiinteistöomistajain yhdistys ry, Maarian seurakunnan Itä-Maarian alueneuvosto, Turun kristillinen opisto, Elävän Kulttuurin Koroinen

Vastaava toimittaja

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530, sähköposti: jokinen.tapio@netti.fi

Toimitussihteeri

Hanna Nurmi, aineisto@koroinen.fi

Toimituskunta

Kristiina Annala, Ann-Christin Antell, Jaakko Erola, Tytti Issakainen, Tapio Jokinen, Tuuli Kastemaa, Eija Leino, Timo Leinonen, Virpi Lummevuori, Hanna Nurmi, Dmitri Ovtchinnikov, Janne Pelttonen, Pertti Pussinen, Pirjo Ranti

Toimitus

toimitus@koroinen.fi

Kansikuva

Dmitri Ovtchinnikov: Lapset pulkka-mäessä Ingergerdinpuistossa

Ulkoasu

Janne Pelttonen

Painopaikka

Finepress Oy, Turku

Ilmoitusmyynti

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530, sähköposti: jokinen.tapio@netti.fi
Ilmoitustilaa on myös myytävänä Koroisten internetsivuille www.koroinen.fi

Ilmoitusaineistot

Valmis ilmoitusaineisto pdf-muodossa osoitteeseen ilmoitukset@koroinen.fi viimeistään 2 viikkoa ennen lehden julkaisuviikkoa

Ilmoituksen suunnittelu ja tekstiladonta

0,10 e/pmm, aineisto osoitteeseen

ilmoitukset@koroinen.fi viimeistään 2 viikkoa ennen lehden julkaisuviikkoa

Maksuliikenne

Liedon Osuuspankki 471330-230411

Lehden vastuu

Ilmoituksen julkaisemisesta saatuneesta virheestä lehden suurin vastuu rajoittuu ilmoituksen hinnan korvaamiseen. Lehti ei vastaa virheestä, joka aiheutuu esim. puutteellisesta tai virheellisestä ilmoitusaineistosta, puhelinvälityksessä tapahtuneesta väärinkäsityksestä tai epäselvästä käsikirjoituksesta.

Ilmoitushinnat

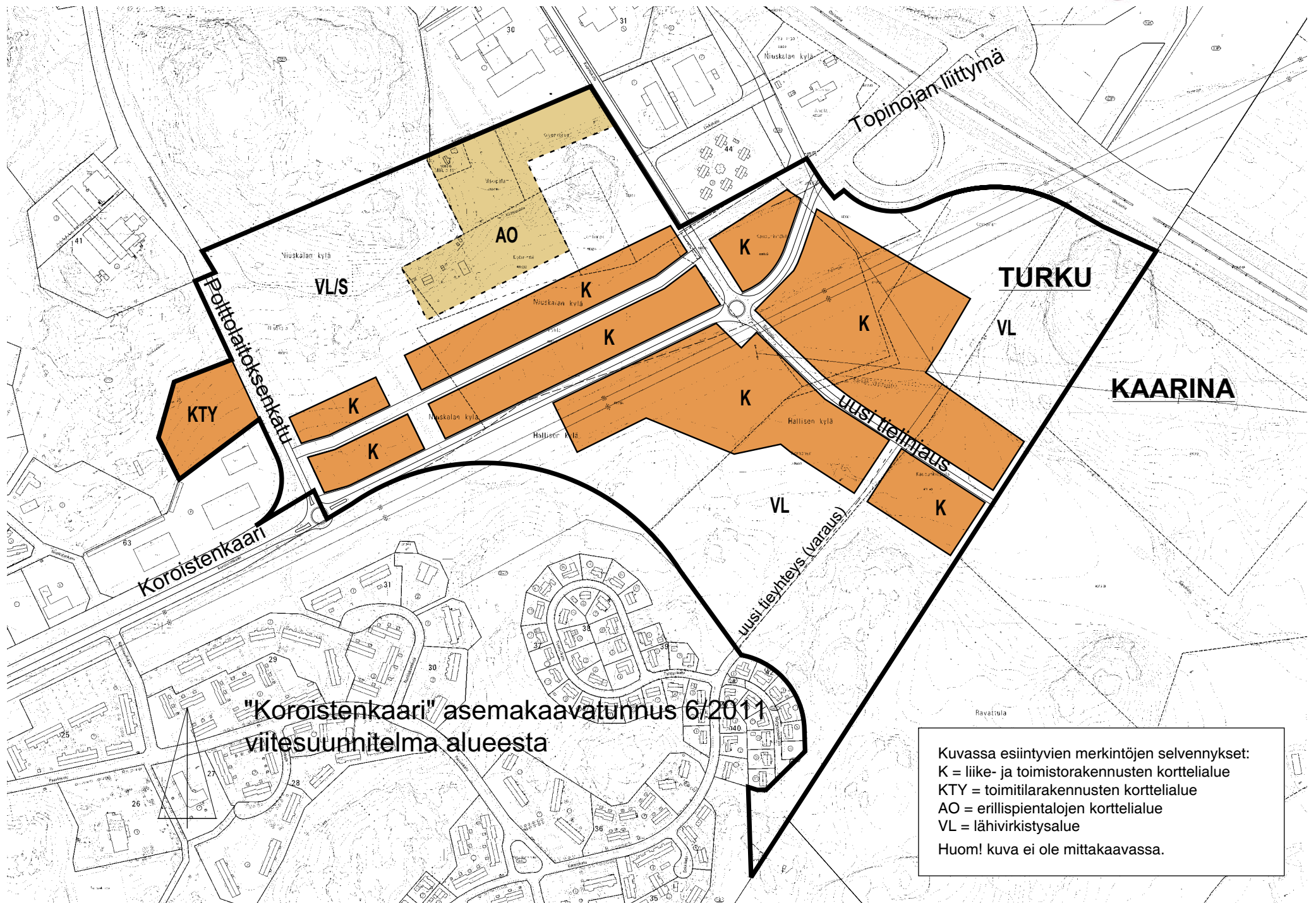
koko sivu	2310 e
puoli sivua vaaka	1150 e
puoli sivua pysty	1150 e
1/4 sivua	684 e
1/8 sivua	331 e
1/16 sivua	155 e
1/32 sivua	78 e

Alennukset

Vuosialennus 20% (neljä lehteä/vuosi)

joutsen-
merkki
tähän!

www.koroinen.fi

Asemakaavan valmistelu Orikedolle alkaa

Ympäristö ja kaavoitusviraston asemakaavatoimistossa on käynnistynyt asemakaavan valmistelu Röntämäen, Orikedon ja Halisten kaupunginosiin. Suurin osa kaava-alueesta on Orikedon kaupunginosassa. Kaavan työnimi on "Koroistenkaari". Asemakaavan laadinta perustuu Turun kaupungin asunto- ja maankäyttöohjelmaan vuosille 2009–2013.

Kaavoitettava alue sijaitsee Ohitustien Topinojan liittymän ja Halisten kaupunginosan välissä. Alue on pääosin viljeltyä peltoaukeaa,

jota reunustavat tiheäkasvuiset metsiköt. Alueen läpi virtaa koillis-lounais-suunnassa Topinoja, joka laskee Vähäjokeen ja yhtyy Koroisissa Aurajokeen. Alueella sijaitsee myös jonkin verran asutusta.

Mitä suunnitellaan?

Asemakaavan tavoitteena on tutkia Koroistenkaaren ja Ohitustien väliin jäävän asemakaavoittamattoman alueen muuttamista pääosin liike- ja toimistorakennusten alueeksi. Tavoitteena on luoda monia kokoluokaltaan erilaisia toimijoita houkutteleva liike- ja toimistotoiminnan keskittymä. Uusi toiminta pyritään keskittämään alueen peltoaukeille. Näin reuna-alueilla sijaitsevat vehreät metsävyöhykkeet jäisivät virkistys- ja ulkoilukäyttöön ja niiden saavutettavuus ja jatkuvuus olemassa olevaan virkistysverkostoon tulisi säilymään. Kaava-alueen pinta-ala on noin 54 ha.

Nykyinen Koroistenkaaren katulinjaus jatkuisi Topinojan liittymään saakka. Kaavalla tutkitaan samalla mahdollisuutta Kaarinan kaupungin puolelle sijoittuvan tuotanto- ja liikerakennusalueen liittämistä katuverkostoon Turun kautta.

Asemakaavan valmistelu on siis käynnissä ja tavoitteena on, että kaavaehdotus on kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsiteltävänä viimeistään vuonna 2013.

Christiane Eskolin
kaavoitusarkkitehti
Ympäristö- ja kaavoitusvirasto,
asemakaavatoimisto

Marja-Liisa Haapa-aho ja
Veikko Savonen tutkimassa
Rantalan sukuhaaran valokuvia.

Vasemmalta: Kaisa Pakkala,
Pekka Saaristo, Kai Kaituri,
Erkki Kouvo, Veikko Savonen ja
Marja-Liisa Haapa-aho.

KAKSI MAARIAA – punavalkoinen sukukunta

Kesäkuuhun asti vielä on odotettava; silloin tämän hektisen työkeväen tulokset huipentuvat Maarian uuden kesäteatterin ensi-iltaan 14.6. Maarian Myllyojalla. Käsikirjoitus on pian hiomista vaille valmis, mutta muiden, taustalla toimivien, työryhmien vauhti vain

kiihtyy. Varsinaisia historytyöpoja on Myllyojalla pidetty kolme kertaa. Näiden lisäksi hankkeessa mukanaolevien henkilökohtainen tietojen keruu ja yhteydenotot ihmisiin, joilla on muistissaan omia sekä vanhempiensa kertomia muistoja elämästä Maariassa, on tuonut

runsaasti ainesta sekä itse näytelmään, että keväällä pidettävään valokuvanäyttelyyn. On muistettava että Maaria oli aikoinaan mahtikunta joka ulottui vuosisadan vaihteessa Maariankadulle asti. Itse asiassa Maaria oli olemassa ennen Turku. Mielenkiintoisella tavalla tule-

vaan näytelmään nivoutuu toisaalla lehdessä esitelty Kuralan Kylämäki, jonka kohtalo on tällä hetkellä kyseenalainen - huolimatta sen maailmalla saamasta positiivisesta ja kannustavasta huomiosta. Sukukunnan toisen haaran, kunnanesi- mies ja talollinen Wilhelm Esko-

lan vaimo, emäntä Amanda Eskola os. Rasi, syntyi ja kasvoi nykyisin Kuralan Kylämäen kahvilana toimivassa Rasin talossa.

Teksti ja kuvat: Päivi Eskola

Kajja Kunnari

Kajja Kunnari

Rentoa peliä Räimän kentällä

www.lassila-tikanoja.fi

Yy kaa koo nee!
Helppo tapa laskea
hiilidioksidipäästöjä

L&T:n Nelilokeropalvelun avulla
lajittelu ja kierrätys on vaivatonta.
Kokeile niin huomaat!

On lauantai-ilta, ulkona paukkuu kirpeä pakkaneen ja pimeys laskeutuu ylle. Aikuiset vetäytyvät television ääreen, sohvan lämpimään. Räntämässä nuorisolle tämä aika merkitsee juuri päinvastaista, silloin alkaa juuri paras ulkoilu-aika. Poikia, suuria ja pieniä vilistää kilvan Räimän kentälle. Kello on suurin piirtein kuusi ja peli pyörähtää käyntiin.

Mikä ihmeen liiga tuo on, kuka on valmentaja? Miten siihen pääsee mukaan?

Valmentajia, tai pikemminkin huoltajia ovat isomat pojat. Pienempiä autetaan, jos tulee hätä. Sääntöjäkään ei ole, muuta kuin ihan perussäännöt. Tärkein niistä on se, että kun pallo menee maaliin, tulee maali. Mukaan pääsee, kun maila pysyy kädessä ja pysyy tulemaan kentälle ja laittamaan luistimet jalkaan.

Liiga ei tietystikään ole mikään oikea liiga, onpahan vain joukko Röntämän poikia. Pojat pelaavat, kuten vanhaan aikaan pelattiin. Lauma poikia tulee kentälle, milloin kukakin ehtii, mutta oppivat, että paras aika on viikonloppuna illalla viiden, kuuden välillä.

Kun poikia on tarpeeksi koossa, mennään koppiin ja yleensä kaksi isoimmista pojista alkaa huutaa vuorotellen, ketä valitsevat joukkueeseensa. Pienin odottaa kiltisti vuoroaan, joka tulee sitten yleensä viimeisenä.

Peli alkaa. Melkein, kuin sääntönä pienimpiä hiukan jujutetaan ja tauoilla jopa melkein kiusataan, mutta se on hyväntahtoista ja vuorossa oleva pienin karautuu poikien koulussa. Ensi vuonna hän on jo vähän isompi, ja joku muu saa hänen roolinsa. Pienemmät katsovat isoja poikia.

Otteluita ehditään pelata muutama illan aikana. Välillä käydään kopissa lämmittelemässä ja juomassa. Eväitä ja välipaloja on mukana ja niitä jaetaan joskus kavereiden kesken. Tauot ovat tärkeitä, juomisen lisäksi jutellaan ja opitaan tuntemaan muita poikia Röntämäestä.

Röntämän liigan vahvuus on se, että mitään valtavia taitoja ei tarvita, odotuspaineita menestymisestä ei ole. Täällä ei leivota NHL-tähtiä. Täällä on eri tavoitteet. Täällä pelataan, nautitaan liikunnasta, nautitaan seurasta kavereiden kesken ja opitaan tuntemaan oman kylän pojat, jotka ovat kenties eri kouluissa, eikä heitä muuten tavata.

Liikunta on toki tärkeää seuroissa. Huono puoli on se, että se melkein hajottaa "kylän" omat porukat, jokainen menee eri lajiin ja suuntaan. Röntämän liiga taistelee pelin ohella huomaamattaan myös tästä, yhteisöllisyydestä, pelistä vanhanajan tyyliin. Isot ja pienet yhdessä, jokainen omilla taidoillaan varustettuna, vapaana tulemaan, tai olemaan tulematta milloin sopii, ilman tiukkoja aikatauluja ja menestymispaineita. Ja parasta, kaikki pelaavat, penkille ei jää istumaan kukaan.

Eläköön Röntämän liiga!

Pirkko Kunnari

kukkakauppa NUMMEN NARSISSI KY

Vanha Hämeentie 29
Turku
Puh. 237 2005

AVOINNA:
Ark. 9.00–18.00
La–Su 9.00–14.00

Maarian Myllyojalla Tapahtuu

c/o Marja-Liisa Haapa-aho
Paimlantie 374, 20460 TURKU
ks. www.goldenage.fi/ruusuportti
ruusuportti@gmail.com
Tilaisuudet järjestää
Ruusuportti ry
Tervetuloa

**WIKLUNDIN
APTEEKKI**

Maija Saari

Maija Saari

Turun vesilaitosmuseo

Museossa on nähtävillä harvinaisia esineitä, kuten ylijuoksu-vesimittari.

Laboratorion alkuperäistä esineistöä.

Vesilaitosmuseo sijaitsee vesilaitoksen vanhimmassa osassa.

Vesihuoltoa ajan virrassa – Turun vesilaitosmuseo

Turun seudun vedenoton muutokset ovat puhuttaneet viime vuosina paikallisia asukkaita ja päättäjiä. Vesihuolto Turussa on ollut vaiheikasta kautta aikojen ja monia vaiheita sekä niihin liittyvää esineistöä on myös tallennettu vesilaitoksen suojissa sijaitsevaan Turun vesilaitosmuseoon.

Aurajoen ja Halistenkosken kupeessa sijaitseva vesilaitosmuseo on Suomessa ainoa laatuaan, pieni, mutta kiehtova erikoismuseo, jota ylläpitää Turun kaupungin vesiliikelaitos. Vuonna 1993 perustetun museon tarkoituksena on säilyttää vesihuoltoon liittyvää kulttuuriperintöä ja historiatietoa ja siirtää sitä uusille sukupolville. Museon tehtävänä on myös muistuttaa puhtaan juomaveden merkityksestä sekä siitä, miten raakaveden puhdistaminen käyttövedeksi on vuosikymmenien saatossa muuttunut ja miten veden laatua on tarkkailtu.

Vesilaitoksen alueen vanhin osa alettiin rakentaa 1920-luvun alussa, kun päätös uuden Halisten pintavesilaitoksen perustamisesta oli saanut siunauksensa Turun kaupunginvaltuustossa. Tuolloin vielä Kaarinan pitäjän puolella sijaitsevalle tontille nousi nope-

aan tahtiin tarvittavaa rakennuskantaa: veden puhdistuslaitos, pumppuhuone, paja, jääkellari, henkilökunnan asuinrakennus ja edellisiin liittyvät piharakennukset. Laitosta luonnollisesti laajennettiin vuosien mittaan ja 1950-luvulla vedenkäsittelyprosessi sai uudet tilat. Nykyinen museo sijaitsee vanhan puhdistamon tiloissa.

Museossa on kaksi osaa, kemikalointisali ja laboratorio. Vanhan kemikalointisalin perusnäyttely kertoo Turun vesihuollon historiasta 1800-luvulta lähes nykypäiviin saakka. Näyttelyssä vierailija pääsee muun muassa kurkistamaan, miltä maanalainen Turku näytti 1900-luvun alussa. Esillä on myös Halistenkosken alueen pienoismalli, joka kuvaa aikaa 1920-luvun alussa ennen vesilaitoksen rakentamista sekä kiinnostavaa alkuperäistä esineistöä ja vanhaa kuvamateriaalia.

Näyttelyn toinen osa on vuonna 1998 museoitu laboratorio, jonka yhteydessä on insinöörinhuone, entinen tehtaanjohtajan toimisto. Samoissa tiloissa yli 30 vuotta toimineessa laboratoriossa valvottiin jokiveden, puhdistusprosessi ja puhdistetun veden laatua.

Jo itse rakennus, jossa museo sijaitsee, on mielenkiintoisen osa sekä vesilaitoksen historiaa että nykypäivää. Näyttelytiloissa on säilytetty alkuperäisiä rakenteita mahdollisimman paljon, joten museon askeettiset seinät ja patinoituneet lattiat kertovat omaa tarinaansa talon historiasta. Rakennuksessa on tällä hetkellä edelleenkin vesilaitoksen toimivia prosessitiloja sekä kokoustilat. Talon toisesta kerroksesta löytyykin sitten itse museo. Talon historiallisesta luonteesta johtuen näyttelyt ovat valitettavasti liikuntaesteiselle vaikeasti tavoitettavissa.

Museo on vuoden mittaan avoinna yleisölle tiettyinä teemapäivinä, jolloin näyttelyihin on vapaa pääsy ja paikan päällä voi kuulla myös oppaiden jutustelua. Ensimmäisen keran tänä vuonna ovet avautuvat kaikille kiinnostuneille Maailman Vesipäivänä, torstaina 22.3.2012. Tätä Yhdistyneiden kansakuntien julistamaa vuospäivää (World Water Day) on vietetty eri puolilla maailmaa vuodesta 1993 lähtien. Maailman vesipäivän teema on vaihdellut vuosittain ja vuonna 2012 se on ihmisen suhde puhtaaseen juomaveteen.

Yleisöpäivien ohella näyttelyihin pääsee tutustumaan erikseen sovitusti oppaan johdolla läpi vuoden. Suositeltava ryhmäkokoo kerrallaan on kuitenkin maksimissaan 20 henkilöä. Aurajokisäätiö hoitaa museota ja vastaa mielellään tiedusteluihin aukioloista ja esittelyistä

sekä muistakin museota koskevista kysymyksistä: puhelimitse (02) 2623 442 ja sähköpostilla info@aurajoki.net. Lisätietoja löytyy myös netistä osoitteessa www.vesilaitosmuseo.fi.

Vesilaitosmuseon katuosoite on Halistentie 3, Turku. Kulku museolle on vesilaitoksen pää-

portista, jonka jälkeen opasteet ohjaavat vasemmalle museolle. Yleisöpäivinä ja sopimuksesta avataan kulkuyhteys myös Aurajoen puolelle, jolloin Halistenkosken kävelysillalta on vain kivenheiton matka museolle.

Sinikka Kauko-Vainio

Johanna Eronen

Toimistonurkka museon kemikalointisalissa.

SAUTILA OY

Turkulainen kuljetusyritys
kolmannessa polvessa

- Vaihtolavakuljetukset • Vaihtolavojen vuokraus • Koukkuvaihtolavakuljetukset yhdistelmäautoilla max. 120m³ • Sepeli-, sora- ja multatoimitukset • Lumiurakat
- Teiden kastelut • Nosturiauto kappalevarakuljetuksiin • Lavettikuljetukset • Kaivuupalvelut
- Maa-ainesten kuormaus • Pyöräkuormaajapalvelut

Riimukatu 11, 20380 Turku Puh. (02) 242 6416 Fax (02) 242 6335
0400 221 314 0400 221 316 email: sautila@sautila.com www.sautila.com

Wc-, käsi- ja muut pehmapaperit, henkilöhygieniatuotteet. Kaikki siivousaineet – ja välineet. Hyvät ohjeet kaupapöydälle. Nouda tai tilaa. Yrityksiin rahtivapaa toimitus.

SIISTI-PISTE OY
Orikedonkatu 23, 20380 TURKU
02-2510 231
Avooina ark. 7.30 – 16.30

**siisti
piste**

Tukku- ja vähittäismyymälä

www.siistipiste.fi

TURUN OSUUSKAUPPA – SINUN EDUKSESI VARSINAIS-SUOMESSA

Mikä yhdistää yli 123 000 varsinaissuomalaista taloutta? Se on oma osuuskauppa. Turun Osuuskaupan omistajina on jo yli 123 000 varsinaissuomalaista taloutta.

Oma osuuskauppa yhdistää ja tarjoaa palveluja niin arkeen kuin elämän suuriin juhlahetkiin.

Turun Osuuskaupassa olet hyvässä seurassa.

TOK

**PRISMA
MARKET**

S-Etukortti
VISA

www.tok.fi

”Kynäkasalle heppaa katsomaan” Seija Sainio

Voittajakuva vakuutti raadin sekä sisällöllään että tekniikallaan. Kuvan sisältö on idyllinen ja kiinnostava.

Sommittelu on hyvä ja hevonen on sommittellullisesti oikeassa kohdassa.

Diagonaaliset linjat ovat hyvät ja suuntautuvat samaan suuntaan kuin hevosen suunta on. Kuvan keskellä oleva oranssi nuoli on tehokas ja tunnustaa kulttuuripääkaupunkivuoden väriä. Jos oikeasta laidasta olisi poissa pieni kaista, kuvan liike olisi rajoittamaton.

Valotusparametrit ovat oikeat kovasta valosta ja varjoista huolimatta. Lumi ei ole palanut puhki ja tummissakin kohdissa erottaa yksityiskohdat.

Kuva on otettu Koroisten talvimarkkinoilta LUMO-keskuksessa 5.3.2011. Kamera oli EOS 450 D.

– Otin tilanteista useampia kuvia, jotka olisivat olleet laadullisesti parempia. Tässä sekä kolmanneksi sijoittuneessa kuvassa vain oli enemmän mukavaa tapahtumaa, kommentoi Seija Sainio voittanutta kuvaansa.

Koroisten kulttuuria kuvina

Koroiset-lehden valokuvakilpailu ratkesi, kun raati valitsi kolme palkintosijoille yltänyttä kuvaa. Kilpailun raadin muodostivat **Dmitri Ovtchinnikov, Eija Leino** ja **Sauli Forsman**, jotka tutustuivat yhdessä kaikkiin kilpailuviiniin samalla kertaa tietämättä, kenen ottamia kuvat olivat.

Valintaa tehtäessä otettiin huomioon sekä kuvien sisältö, sommittelu että tekniset ominaisuudet. Kuvakilpailun palkintosijojen lisäksi raati päätyi antamaan kunniamaininnan.

Hanna Nurmi

Kunniamaininta

Kunniamaininnan kulttuuriteosta saa perhepäivähoitaja **Imbi Kolkkanen** ja lapset **Liisi, Nuria, Aida** ja **Emma**, jotka rakensivat Halisissa kulttuuripääkaupunkilogon lumesta ja värjäisivät sen oranssiksi. Lapsetkin on osallistettu toimimaan kulttuuripääkaupunkivuoteen ja lumiteoksen tekijöiden luovuus nousee hienosti esiin. Lasten punaisista poskista näkee, että he ovat olleet innoissaan tekemässä teosta – maalinjäljet haalarissa-kin kertovat työn touthusta. Kuvan on ottanut **Andrei Kolkkanen**.

”Kaikilla kivaa”

Seija Sainio

Kuvassa on Koroisten kyläjuhlilla 20.8.2011 koko perheen toimintaa kulttuurin parissa, eri-ikäisiä ihmisiä, eri sukupolvien toimintaa ja yhdessä olemisen, puuhaamisen iloa. Raatiin teki vaikutus pienten lasten toiminta, jotka osallistuivat kulttuuriin. Kulttuuri on kaiken ikäisille.

Kuvan sommittelu on kiva, mies on leikattu oikeasta kohdasta, nainen näkyy myös juuri sopivassa määrin. Kuvan taustalla tytöt polkupyörillä ovat kivasti vastakkain ja muodostavat väriläiskän.

Vaikka kuvassa on pientä epätarkkuutta,

se ei haittaa yhtään. Lapsen suunta ei ole paras, koska muiden katse suuntautuu oikealle eikä hänen mielenkiinnonkohdetta näy. Jos lapsi katsoisi elämiä, kuva olisi vielä parempi.

Kun kuva on otettu kompaktikameralla (Olympus SP 55002), niin sekä tausta että kuvan etuosa ovat molemmat tarkkoja, syväterävyys on liian tarkka.

– Kuvassa oli sen verran liikettä ja iloista meininkiä, että nappasin ohimennen muutamia kuvia ja jäin enemmänkin katselemaan ihmisten iloa, kertoo Seija Sainio kuvaustilanteesta. Kuljeskelen Halisten maisemia usein kamera mukana. Yllättävän paljon löytyy mieluista kuvattavaa pienelle harrastukselleni, hän toteaa.

sija

”Kollaasi veneestä”

Jan Merilä

Tekijä on selvästi tiennyt, mitä teki kuvaa ottaessaan ja käsitelleessään. Yöllä kuvaaminen on yleensä vaikeaa, tässä on onnistuttu saamaan taivas ja katuvalot näkyviin tasapainoisesti ilman, että taivas on liian tumma.

Kuva vastaa hyvin aiheeseen eli kulttuuri Koroisissa. Kuva tuo esiin kulttuurin ja alueen. Yhdistelmä, jossa näkyy vene ja ranta on toimiva. Kuunvaloa on mukana

eikä taivas ole umpitumma. Vastarannasta näkyy katuvalojen valoa, mikä tuo väriä ja elämää. Vesi ei ole umpitummaa, vaan siitä heijastuu taivas ja kuunvalo. Etuosa ei ole liian tumma. Vene ja ruoho erottuvat helposti. Jälkikäsitteily on hyvä, väriä on lisätty ja tuettu sillä dramatiikkaa. Kuvan yhdistäminen kolmesta kuvasta on sommitelullisesti erittäin onnistunut.

Raadin mielestä on kiva näyttää ihmisille, että alueellakin löytyy tällaisia maisemia.

Kuvat on kuvattu 12.–13.8.2011 välisenä yönä, kertoo Jan Merilä. Sattui olemaan täydenkuun aika, joka tallentui ruutuihin mukavasti. Sivukuva veneestä on kolmen kuvan kollaasi.

Jan Merilä asuu Halisissa ja hänestä oli mukava yllätys törmätä pyöräretkellä Halistenkoskelle tähän BOAT-vene -näyttelyyn.

– Sääli jos tällainen aktiviteetti jää vaan tähän kulttuuripääkaupunkivuoteen. Minusta olisi tärkeää elävöittää Turkulaisten

kaupunkimaisemaa muulloinkin tämäntyyllisellä näyttelytoiminnalla. Ei historiallinen ja kaunis kansallismaisemamme tilapäisillä taidepläjäyksillä mätäne! Päinvastoin! On mukava saada uutta ajateltavaa, kun kotimaisemissa törmää tällaiseen. Turulla on arvokas kansallisperinteinen historian-sa, mutta niin on myös nykypolvilla tämän historian jatkona. Jos nämä kaksi asiaa voisivat lyödä kättä toisiaan kunnioittaen syntyisi elämää sykkivä tulevaisuus kaikille.

Nummen Narsissi vaihtoi omistajaa

– Saa olla pikkuisen leikkimielinen, aina lapsi. Tosikkona luovuus kärsii, sanoo **Terttu Arvola**, Nummen Narsissin kukkakaupan jättänyt virkeä eläkeläinen työtään luonnehtiessa.

Terttu palveli yrittäjänä nummenpakalaisia kuukautta vaille 22 vuotta. Kukka-ala alkoi kiinnostaa vanhempien perintönä, aluksi kesätöissä puutarhalla, sitten apuna hautausmaan portin kaupassa sekä kahdeksan vuotta varissuolaisen kukkakaupan palveluksessa

– Nummenpaka kaupunginosa-na ja asiakaspiiriltään poikkeaa kovasti Varissuosta, ovat aivan eri maailmoita. Nummenpaka on kuin maaseutu kaupungissa, ihmiset tuntevat toisensa ja asiakassuhteet ovat läheiset, sanoo Terttu. Tähän on helppo yhtyä, kun on vuosien saatossa seurannut ihmisten asiointia kaupassa. Ilon ja surun tai tavalliset arkitilanteet on voinut aistia kaupan ilmapiirissä.

– Varissuolla ihmiset tulivat ja menivät, olivat enemmän ohikulkijoita, täällä he tulevat vartavasten kukkakauppaan asioimaan.

Nummenpakan asiakaskunnan monipuolisuus ja monikulttuurisuus erilaisine tarpeineen on vaikuttanut myös kukkakaupan ilmeeseen ja myyntituotteisiin. Va-

likoiman on oltava monipuolista, tosin nykyisin painopiste on sidotuissa kukkakimpuissa ja muissa sidontatöissä. Toki kaupasta löytyy myös viherkasveja ja joukko erilaisia kukkivia kasveja.

Tertun rinnalla on työskennellyt yli kymmenen vuotta **Sari Karjalainen**, aluksi oppisopimuksella ja myöhemmin vakituksena. Sari palaa takaisin pienen tyttären vähän vartuttua isommaksi.

Tuorlan floristiharjoittelijoita ja työllistettyjä on työskennellyt Tertun kaupassa useana vuotena. Yhteistyö koulujen kanssa on tuonut monia koulutustapahtumia ja verkostoitumista alan yrittäjien kanssa. Terttu Arvola on kuulunut aina ammattijärjestöihin. Suomen Kukkakauppiasliittoon ja Turun Yrittäjiin. Tosin hän toteaa, että aika ei ole riittänyt aktiiviseen osallistumiseen järjestötyöhön, kun asiakkaita on palveltava kaikkina päivinä sunnuntait mukaan lukien ja paperityöt työllistävät koti-illat.

Työn sitovuus onkin ainoa asia, jonka Terttu mainitsee negatiivisena seikkana työstään. Muuten hän toteaa, että työ on ollut samalla harrastus ja nyt eläkkeellä hän on aloittanut kuntoilun mm. vesijuoksun ja ”pelkkä oleminenkin on ihanaa.”

Toivotamme Tertulle rikkaita eläkepäiviä!

Nummen Narsissin uutena omistajana jatkaa **Birgitta Arviola**. Birgitta tulee Martinmäestä, jossa hän toimi äitinsä kukkakaupan jatkajana 13 vuotta. Kukka-alalla hän on toiminut kaikkiaan 42 vuotta ja suvun perintöä jatkaa tytär kukka-alan tukkukauppiaana. Martinmäen kaupasta hän joutui luopumaan huoneiston omistajanvaihdon vuoksi ja uusi kauppa löytyi Nummenpakalta.

Birgitta tuntee alan hyvin, joskin asiakaskunta tarpeineen on erilainen. Martinmäessä asiakkaat olivat enimmäkseen ohikulkijoita, heräteostajia, kun taas Nummenpakalla pitkäaikaiseen asiakassuhteeseen pyrkiviä. Kaupan ilmeeseen tai valikoimaan Birgitta ei halua tehdä muutoksia, joten asiakkaiden on helppo tulla tuttuun kauppaan. Tuttuutta tuo myös jatkava henkilökunta, Sari ja osa-aikaisena **Leena Silander**.

Toivotamme Birgitan henkilökuntineen lämpimästi tervetulleeksi Nummenpakalle jatkamaan perinteikkään Nummen Narsissin toimintaa. Tavataan kaupassa!

Kuvat ja teksti: Pirjo Ranti

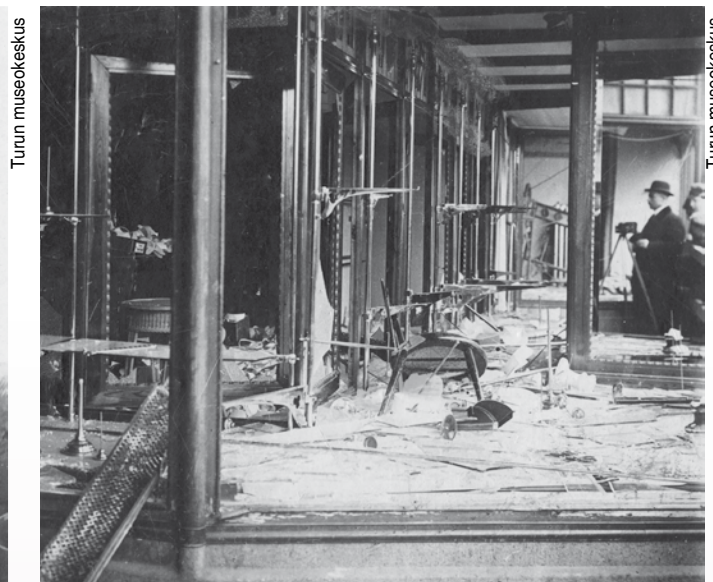
Terttu Arvola (vas.) ja Birgitta Arviola taustanaan kasvavien kukkien moninainen kirjo.

Nummen Narsissin kukkakimppujen väriiloistoa.

Vasemmiston juhlakokous Kauppatorilla maaliskuun lopulla 1917. Toimittaja Raitio puhuu.

Emil Brännlundin paitaliike Linnankatu 19:ssä ryöstelyn jäljiltä miliisilakon jäljiltä joulukuussa 1917.

Välähdyksiä Turusta ja Metsämäestä

Punavallan aikaa Liisa Ahlmanin ja Martti Haavion silmin

Vuodet 1917 ja 1918 ravistivat koko maata. Myös Turussa ja sen ympäristössä taisteltiin vallasta. Rehtori Markus Ahlmanin oppilas Martti Haavio ja rehtorin tytär Liisa Ahlman kuvaavat tapahtumia päiväkirjoissaan.

UUOSI 1917 JA SEN ALKUPUOLI

Maailmansota syttyi vuonna 1914. Venäjällä tsaarin valta mur-
tui maaliskuussa 1917 ja siirtyi väliaikaiselle hallitukselle. Ken-
raalikuvernööri **Seyn** pidätettiin, ja uudeksi kenraalikuvernööri-
riksi nimitettiin **M. A. Stahovitš**, jonka tiedettiin puolustaneen
Suomen oikeuksia Venäjän Duumassa.

”Välttääkää ulkona liikkumista”

Turussa liikkui erilaisia huhuja. Pelättiin levottomuuksia.

Turun kaupunginvaltuuston julkaisi 18.3.1917 tiedotteen. Kaupunkilaisia ja lähiympäristön asukkaita kehoitettiin pysy-
mään rauhallisena ja jatkamaan tavallista elämäänsä, vaikka tu-
levista tapahtumista ei osattu sanoa mitään. Asukkaita kehoitet-
tiin välttämään ulkona liikkumista niin paljon kuin mahdollista. Yöllistä liikkumista varsinkin tuli välttää. Maaseudun väestöä
kehoitettiin kuitenkin jatkamaan tyyneä ruokatarvikkeiden tuon-
tia kaupunkilaisille. Edelleen tiedotteessa todettiin, että kansan
valitsemien eduskunnan asia on ratkaista koko kansan kohtalo.

Turun sosiaalidemokraattinen kunnallisjärjestö julkaisi oman
tiedotteensa. Siinäkin kehoitettiin malttiin ja välttämään tar-
peetonta liikkumista ja kokousten pitämistä. Samalla annettiin
ymmärtää, että työväestön vaatimuksen mukaisia valtiollisia
ja kunnallisia uudistuksia olisi tulossa.

Martti Haavio kertoo muistelmissaan, että kaupungilla oli
17.3.1917 aamupäivällä rauhallista. Koulun ruokatunnilla hän
näki, miten merisotilaat pidättivät upseereitaan Grand Hotel
Börsistä ja ohjasivat heidät kivääreillään tuntemattomaan paik-
kaan. Kaduilla liikkui suuri joukko sotilaita. Sotilaat marssivat
Linnankatua pitkin soittokunnan tahdissa. Joku sotilaista piti
puheen, jonka jälkeen hurrattiin ja heilutettiin lakkeja. Kou-
lunkäynti oli hajanaista.

Seuraavana päivänä kadut olivat täynnä väkeä. Kasakat ja
merisotilaat pitivät järjestystä. Rehtori **Markus Ahlman** luki
koulun pihalla puun alla sähkösanomia, joissa kerrottiin poliit-
tisista muutoksista Venäjän johdossa Nikolain luopuessa hal-
litsija-asemastaan. Uudestakaupungista tulleet sähkösanomien
oli kirjoitettu: ”Eläköön vapaa Suomi!” Rehtori luki tämän ja
kehotti eläköön-huutoon, johon kuulijat yhtyivät.

Koulun seinältä poistettiin tsaari Nikolain kuva 19.3.1917.
Rehtori Ahlman puhui aamurukouksessa meneillä olevien po-
liittisten muutoksien merkityksistä. Samalla hän ilmoitti, että
seuraavana päivänä ei ole koulua.

Duuman tervehdys Turulle

Turkuun saapui 18.3.1917 Helsingistä ylimääräisellä junalla
tärkeä vieras, Duuman jäsen, aliluutnantti Garin seuranaan
armeijan ja laivaston edustajat. Hän oli ammatiltaan kirjailija,
joka oli ollut pitkään karkotettuna Siperiassa. Sieltä vapau-
duttuaan hän oli palvellut meriupseerina Venäjän laivastossa.

Turun Sanomien toimittaja kävi haastattelemassa Garinia
hotelli Phoenixissa Kauppatorin laidalla. Garin vakuutti haas-

tattelussa, että Suomelle tullaan palauttamaan siltä riistetyt oi-
keudet ja että Suomi saisi kehittyä omien lakiansa mukaan yh-
dessä vapaan Venäjän kanssa. Hän sanoi uskovansa myös, että
suhteet Suomen ja Venäjän välillä tulevat vielä lähenemään.
Venäjä säilyisi monarkiana, mutta tsaari ei olisi enää itseval-
tias, vaan hän tulisi olemaan vastuussa toimistaan Duumalle.
Lopuksi Garin kiitti Turun väestöä siitä, ettei mitään epäjär-
jestystä ollut sattunut.

Garin puhui turkulaisille kauppatorilla samana päivänä.
Martti Haaviokin oli seuraamassa puhetta. Hän kertoo, että
väkeä oli paljon, jopa 10 000. Monella oli punainen rusetti
rintamuksissaan. Kokouksen alku viivästyi. Väki tömisytti jal-
kojaan. Vihdoin Garin nousi puhujaksi. Hän puhui venäjäksi
avajaissanoja lukuun ottamatta.

Seuraavana päivänä, 20.3.1917 Garin saatettiin junaan.
Haavio oli seuraamassa tapahtumia. Rautatieaseman tori oli
silloin täynnä väkeä. Kaksi sotilassoittokuntaa soitti. Paljon
ratsumiehiä oli liikkeellä. Ennen junaan nousuaan Garin nousi
auton lavalle puhumaan. Sitten väki hurrasi Garinin johdolla.

Martti Haavio kertoo edelleen, kuinka rehtori Ahlman piti
22.3.1917 tavallista juhlavammassa aamurukoustilaisuudessa
puheen. Hän kertoi siinä, että Venäjän väliaikainen hallitus oli
antanut manifestin. Tsaarin aikaiset suomalaisuuksia rajoittavat
asetukset olivat sillä kumottu. Suomen vanhat lait olivat taas
saatettu näin voimaan. Veisattiin virsi. Rehtori kohotti kolmin-
kertaisen huudon Suomen vapaudelle: ”Eläköön!”

Maan asioita johtamaan nimitettiin 26.3.1917 **Oskari To-
koin** johtama senaatti. Siinä oli vasemmistolla ja oikeistolla
yhtä paljon edustajia.

Turun vasemmisto piti 29.3.1917 Kauppatorilla juhla koko-
uksen. Kouluissa oli kaksi päivää lomaa vallankumouksen uh-
rien muiston kunniaksi.

VUODEN 1917 LOPPUPUOLI

Eduskunta hyväksyi ns. Valtalain 18.7.1917. Sen mukaan edus-
kunta oli korkein vallankäyttäjän Suomessa. Venäjälle kuului-
vat vain sotilasasiat ja ulkopolitiikka. Oikeisto vastusti lakia.
Samaan aikaan Venäjällä bolševikit yrittivät vallankaappaus-
ta, joka torjuttiin. Väliaikainen hallitus ei hyväksynyt Valta-
lakia. Eduskunta hajotettiin ja uudet vaalit määrättiin pidettä-
väksi 1.–2.10.1917.

Vaalitaistelusta tuli repivä. Tokoin senaatti hajosi elokuussa
1917, kun keskeiset vasemmistoon kuuluvat senaattorit erosivat
siitä. Sisäpoliittinen vastakkainasettelu kärjistyi, ja hallitusval-
ta heikkeni. Oikeisto väitti vaalitaistelussa, että sosiaalidemo-
kraattinen enemmistö eduskunnassa merkitsi eduskunnasta
alkavaa laittomuuden aikaa koko yhteiskunnassa.

Turussa oli levotonta ja pulaa elintarvikkeista. Elokuussa
pidettiin Turun suojeluskunnan perustava kokous. Samoihin
aikoihin punakaartit alkoivat muotoutua.

Sodan aavistustelua

Martti Haavio kertoo uskonpuhdistuksen 400-vuospäivästä
31.10.1917. Koulussa paljastettiin **Martti Lutherin** muotoku-
va. Rehtori Ahlman piti aiheeseen liittyvän esitelmän. Myö-
hemmin iltapäivällä Tuomiokirkossa pidettiin juhla jumalan-
palvelus. Saarnassaan **K. R. Kares** ilmoitti Suomea uhkaavan
kansalaissota.

Kaikkialla liikkui huhuja. Toisten mukaan seuraavana päi-
vänä alkaisi suurlakko, toiset taas väittivät suojeluskuntalaisten
ja punakaartilaiden ottavan aseellisesti yhteen pian.

Venäjällä bolševikit syrjäyttivät väliaikaisen hallituksen
7.11.1917. Bolševikit nousivat valtaan **V. I. Leninin** johdol-
la. Venäjällä puhkesi sisällissota vähissä erin.

Martti Haavio kertoo, että samaan aikaan kaupunkilaisten
mieliä kiihotti myös tieto siitä, että punaiset ja venäläiset mat-
ruusit olivat murhanneet Mommilan kartanossa kauppaneuvos
Alfred Kordelinin. Seuraavana päivänä Suomessa venäläiset
bolševikit ja Suomen sosialistien johdon edustajat olivat pitä-
neet kokouksen. Bolševikkien sanottiin painostaneen suomalais-
ia ryhtymään vallankaappaukseen Suomessa.

Yleislakon tykinlaukaukset

Sosiaalidemokraatit menettivät enemmistönsä eduskuntavaaleis-
sa. Puolue julkaisi ”Me vaadimme” -ohjelman ajakseen omia
tavoitteitaan. Suomen ammattijärjestö määräsi yleislakon ohjel-
man toteuttamiseksi 13.11.1917. Määräys astui voimaan heti.

Martti Haavio kertoo silminnäkijänä seuraavan päivän ta-
pahtumista. Vartiovuorelta ammuttiin kolme tykinlaukausta la-
kon alkamisen merkiksi. Venäläiset sotilaat ja punakaartilaiset
piirittivät asevoimin nykyisen Suurtorin laidalla ollutta polii-
siasemaa, riisuivat poliisit aseista, suorittavat kotitarkastuksia
ja pidättävät joitakin.

Kertoja itse törmäsi Porthanin puistossa päähän ammuttuun
mieheen, joka myöhemmin toimitettiin pois. Joku kertoi, että
saksalaiset olisivat nousseet maihin Ahvenanmaahan. Illalla
kuului tykinlaukausten ääniä.

Lakon aikana Turun tärkeimpien talojen katoilla liehui-
vat punaiset liput. Miliisi vastasi järjestyksen pidosta. Mili-
sin päällikkö, **William Lundberg**, ehdotti, että eduskunta ja
hallitus syrjäytettäisiin punakaartin avulla. Turussa maaherra
K. J. M. Collan ja poliisimestari **O. W. Nikander** otettiin
panttivangeiksi.

Bolševikkien syrjäyttyä Venäjän väliaikaisen hallituksen
Suomen eduskunta julistautui maan korkeimman vallan halti-
jaksi 15.11.1917. Julistuksessa tukeuduttiin vuoden 1772 hal-
litusmuodon 38 §:ään. Tämän mukaan kuningassuvun kuol-
lessa ilman vallan perijää valta siirtyy väliaikaisesti säädylle,
kunnes säädyt valitsevat uuden kuningassuvun.

Lakko päättyi 20.11.1917, mutta Turussa panttivankeja ei
vapautettu. Sosiaalidemokraattinen kunnallisjärjestö perusti
viisihenkeisen vallankumouskomitean.

Suomelle nimitettiin uusi hallitus 27.11.1917. Sen päämi-
nisterinä oli **P. E. Svinhufvud**.

Itsenäisen Suomen alkutunnelmat

Suomi julistautui itsenäiseksi 6.12.1917. Julistuksessa hallitus
valtuutettiin ryhtymään kaikkiin niihin toimenpiteisiin, joiden
avulla toiset valtiot tunnustavat Suomen itsenäisyyden.

Turussa miliisi vastasi edelleen järjestyksenpidosta ja maa-
herra ja poliisipäällikkö olivat edelleen panttivankeina. Va-
semmisto pyrki saamaan miliisitoiminnan laillistetuksi siten,
että kaupunki olisi vastannut sen palkkauksesta. Kiista johti
siihen, että miliisi meni lakkoon 16.–18.12.1917. Sinä aikana
kaupungissa mellakointi ja kauppoja ryöstettiin.

Rehtori Ahlmanin perhe asui siihen aikaan Puolalankatu

1:ssä. Talossa oli silloin Kjisikin kangaskauppa. **Liisa Ahlman** näki, miten se yöllä 18.12.1917 ryöstettiin. Mukana oli myös naisia ja lapsia. Riideltiin siitä, mitä tavaraa kukin ottaa. Omat vanhat vaatteet jätettiin kaupan hyllyille.

VUOSI 1918

Turussa kuten koko Suomessa oli levotonta. Koulut alkoivat kuitenkin suunnitelmien mukaan 7.1.1918.

Punakaarti valtasi 12.1.1918 päämajakseen Vartiovuoren mäen observatoriorakennuksen.

Sosiaalidemokraattisen puolueen puolueneuvoston kokous pidettiin 23.1.1918. Siellä Turun miliisin päällikkö William Lundberg vaati välitöntä vallankaappausta. Vaatimus torjuttiin aluksi. Myöhemmin vaatimusta kannattaneet pääsivät voitolle. Turussa asiasta tehtiin muodollinen päätös vasemmiston järjestöjen ja toimintaelimien yhteiskokouksessa 27.1.1918. Kokous valitsi asian toteuttamisen johtoon 12-jäsenisen valankumouskomitean.

Martti Haavio kertoo, miten hän huomasi koulumatkallaan 28.1.1918, että punaiset olivat miehittäneet sanomalehtien kirjapainot. Punakaartilaiset seisoivat pistimineen kirjapainojen ovilla. Talojen seinille on ilmestynyt julisteita, joissa ilmoitetaan, että hallitusvalta on siirtynyt työväestölle. Turun klassillisen lyseon entinen oppilas Vampulan kirkkoherran poika, **Kullervo Manner**, oli vallankaappaneiden punaisten johdossa.

Lääninhallitus vallataan

Liisa Ahlman oli ollut vuoden 1918 alusta lähtien lääninhallituksen arkistossa harjoittelijana. Virastossa ei ollut sinä aikana lääninsihteeriä tai maaherraa.

Liisa Ahlman oli ollut opiskelemassa lakia notaaritutkintoa varten Helsingissä edellisenä vuonna. Työt loppuivat 28.1.1918, kun punaiset valtasivat lääninhallituksen. Punakaartilaiset olivat tulleet paikalle ja ilmoittaneet vallanneensa lääninhallituksen. Samalla he kehottivat kaikkia virkailijoita lähtemään pois ja rahastohoitajan **Collaniuksen** avaamaan kassan. Kun tämä kieltäytyi, hänet vietiin poliisiasemalle, jossa häneltä pakkokeinoin saatiin avain. Punaisten johtajana lääninhallituksen valtauksessa oli ruotsalaista lyseota käynyt **Allan Wallenius**.

Martti Haavio kertoo nähneensä punaisten valtaannousun aikana, miten Ruotsalaisen teatterin kulmaan oli kiinnitetty juliste, jossa eduskunnan oikeisto kehotti kansalaisia puolustamaan Suomen itsenäisyyttä ja kansalaisten oikeuksia uhkaavaa sortovaltaa vastaa. Punakaartilaiset poistivat julisteen nopeasti. Aurakadulla oli myös luettavana kenraali Mannerheimin sähkösanoma. Punakaartin päämajasta Vartiovuorelta kuului silloin tällöin tykin ammusta.

Opettaja pidätetään, päätoimittaja surmataaan

Klassillisessa lyseossa oppilaat olivat mielenosoituksellisesti poissa vasemmistolaisen opettajan, tohtori **Nils af Ursinin** tunneilta. Tiedettiin, että miliisi oli liitetty punakaartiin. Kaupungilla liikkui monenlaisia huhuja sotatilanteesta. Kadulla marssittiin. Kuului myös ammusta.

Myöhemmin helmikuun alussa 2.2.1918 niin ikään vasemmistolainen opettaja, tohtori **Johan Helo** piti vajaalle luokalla matematiikan tuntia. Nils af Ursin tuli luokkaan kesken tunnin kysymään, miksi oppilaat eivät tulleet hänen viime tunnille. Kun pojat eivät selittäneet poisjäämisen syytä, af Ursin muistutti, että ylioppilastutkinnon suorittaminen edellytti tunneilla oloa.

Iltapäivällä kouluun saapui neljä aseistettua punakaartilaisista, jotka ottavat mukaansa oikeistolaista ajatusmaailmaa puolustaneen opettajan, tohtori **Knut Svanljungin** ja veivät hänet punakaartin päämajaan Vartiovuorenmäelle oppilaiden seura-

tessa heitä mäelle asti.

Kun Nils af Ursin piti myöhemmin koulutunnin, oppilaat osoittivat mieltään häntä vastaan hänen saapuessa luokkaan. Nils af Ursinin vakuutti kuitenkin, että hänellä ei ole ollut mitään tekemistä Svanljungin pidättämisen kanssa. Sosialistilehti tuomitsi oppilaiden käytöksen 3.2.1918. Siinä af Ursin sanoi saaneensa tietää Svanljungin pidättämisestä vasta kolme tuntia tapauksen jälkeen.

Rehtori Ahlman meni Anna tyttärensä kanssa selvittämään Svanljungin pidätystä poliisilaitokselle. Siellä hän tapasi myös turkulaisten punaisten johtajia, kuten punakaartin päällikön, William Lundbergin ja toimittaja **R. W. Östermanin**. Jälkimmäinen oli ollut oppilaan Turun Klassillisessa lyseossa.

Rehtori tapasi Svanljungin sellissä vartioiden läsnä ollessa. Kuulustelut kestivät iltaan saakka. Seuraavana päivänä Svanljung vapautettiin. Pidätyksen sanottiin olleen erehdys.

Samoihin aikoihin vahvistui tieto siitä, että Turun Klassillisen lyseon kouluneuvoston puheenjohtaja, Turun Sanomien perustaja ja päätoimittaja, tuomari **Antti Mikkola** oli surmattu Helsingissä 1.2.1918. Antti Mikkola oli myös kansanedustaja. Suurlakon aikana hän oli tehnyt aloitteen kansallisen sotavoiman perustamisesta. Aloite ei kuitenkaan johtanut toimenpiteisiin.

Salaa valkoisten joukkoihin

Koulut suljettiin helmikuun alussa. Osa Martti Haavion luokalaisista lähti kohti pohjoista liittyäkseen Pohjanmaalla valkoisten joukkoihin.

Liisa Ahlman kertoo, että hänen serkkunsa **Carl Magnus Ahlman** pääsi lähtemään Helsingistä saatuaan passin poliisilaitokselta. Hän oli saanut jostakin lääkäritodistuksen, jonka mukaan hänellä oli keuhkotauti, ja siksi hänen pitäisi päästä Teuvan parantolaan.

Liisa Ahlman kertoo myös, että hänen veljensä **Erik Ahlman** olisi myös halunnut lähteä, mutta hän ei ollut koskaan käyttänyt asetta, eikä hänellä ollut sellaista. Ilman asetta ei saanut lähteä.

Kaupungissa olo ei ollut kuitenkaan turvallista. Siksi Erik oli Metsämäessä, jonne myös Liisa oli lähtenyt kaupungista. Siellä jouduttiin elämään erityksissä muusta maailmasta. Puhelinta ei voinut käyttää, ja lehdistä ilmestyi vain Sosialisti. Ainoa tietolähde oli talon maitotyttö **Tiltu**, joka päivittäin toi hyvin odotettua tietoa.

Saksalaisia sotilaita

Helmikuussa Turkuun tuotiin saksalaisia sotilaita ja upseereita, jotka olivat olleet Venäjällä kolme vuotta vankeina. He olivat pyrkineet matkustamaan Tornion kautta Ruotsiin, mutta punaiset olivat ottaneet heidät kiinni. Heidät majoitettiin Ruotsalaiseen reaaliylyseoon punakaartilaiden ollessa portilla vahdissa. Saksalaiset saivat kuitenkin liikkua vapaasti kaupungilla ja tutustua turkulaisiin.

Liisa Ahlman kertoo, miten Runebergin päivänä, 5.2.1918, järjestettiin kahvitilaisuus. Sinne oli kutsuttu 14 saksalaista upseeria. Ahlmanit olivat mukana järjestelyissä tuomalla tilaisuuteen kermää ja kakun. Kahvin juonnin lomassa puhuttiin saksaa ja laulettiin maiden kansallislauluja seisten ja skoolattiin Suomen kunniaksi isänmaallisissa tunnelmissa.

Liisa kirjoitti 8.2.1918 päiväkirjaansa, että hän oli Metsämäessä äidinäitinsä, eli Vanhan mummon kanssa. Erik oli lähtenyt kaupungille. Hän tunsikin olevansa levoton. Hän pelkäsi omaisten ja sukulaistensa puolesta. Hän ei ollut sinä päivänä lukenut Sosialisti-lehteäkään. Hän käveli Metsämäen ympäristössä ja suunnitteli, että voisi lähteä kaupungille Tiltun kanssa. Mutta Vanha mummo vastusti. Hän päätyi lukemaan ääneen vanhaa ruotsinkielistä sankarirunoutta.

Osa saksalaisista upseereista oli lähtenyt 23.2.1918 Poriin. Saksalaisista muutama vieraili myös Ahlmaneille. Upseerien joukossa oli juristi, tyttökoulun opettaja, ja maatilalan omistaja. He ruokailivat Ahlmaneilla. Ahlmanit antoivat heille muistoksi Vänrikki Stoolin runoelman ja Merikannon lauluja nuotteina.

Saksalaisia varten järjestettiin Palokunnan talolla kolmena sunnuntaina peräkkäin konsertti. Väkeä oli salin täydeltä. Ennen viimeistä konserttia saksalaiset saivat määräyksen lähteä Poriin kahden tunnin päästä. Kun he olivat jo ehtineet poistua, määräys kumottiin, ja he pääsivätkin takaisin konserttiin.

Helmikuun 25. päivänä Liisa Ahlman sai tiedon, että hänen isänsä vanhimman veljen, Pöytyän kirkkoherran **Gustav Ahlmanin**, tyttären, **Signe Gulinin**, poika **Holger Gulin** oli kaatunut. Hän oli lähtenyt Porvoosta yhdessä neljän muun kanssa pyrkimään valkoisten joukkoihin. Heidät löydettiin kaikki surmattuina nykyisen Karkkilan kirkon läheltä.

HUHTIKUU 1918

Huhtikuun 1. päivänä Liisa Ahlman kirjoitti päiväkirjaansa, että sotaa oli käyty jo kaksi kuukautta. Saksalaiset olivat sodassa mukana, mutta eivät ainakaan vielä kovin aktiivisesti. Ahvenanmaalla he olivat olleet kuukauden ajan. Heidän kerrottiin ottaneen alueen punaisten ja venäläisten hallinnasta.

Turussa olleita saksalaisia invalideja oli lähtenyt Ahvenanmaalle reillä 60–80 hengen ryhmissä. Osa Poriin siirtyneistä upseereista oli saanut luvan palata Turkuun. Liisa Ahlmanin sisko, **Anna Ahlman**, oli ollut hoitamassa heitä. Liisa oli ollut noin 20 nuoren tytön kanssa laittamassa ruotsalaista yhteiskoulua sairaalaksi. Johtajana oli **Ina Fabritius**. Työ oli kestänyt kolme viikkoa. Tampereen taisteluista oli liikkunut huhuja.

Punaisen vallan edustajat olivat lähettäneet neuvottelukunnan saksalaisten luo. Neuvottelukuntaan kuuluivat mm. filosofian tohtori **Georg Boldt** ja toimittaja R. W. Österman. Neuvottelut eivät johtaneet tulokseen.

Georg Boldt oli ollut ruotsin ja historian opettaja Klassiska Lycéetissä. Hän oli väitöskirjassaan yhdistänyt protestanttisen uskontofilosofian ja **Immanuel Kantin** moraaliopin. Hän oli idealistinen ja ristiriitoja synnyttävä opettaja, joka yhdisti rakkausajattelun sosialismin aatemaailmaan.

Pakkokaartilaisia ja vaarallinen asu

Huhtikuun 6.1918 Liisa Ahlman kirjoittaa päiväkirjaansa, että valkoiset olivat vallanneet Tampereen. Siellä oli ollut suuret taistelut. Kaatuneita oli ollut paljon molemmin puolin.

Punakaartilaiset olivat edellisenä päivänä käyneet Metsämäessä hakemassa talon miehiä pakolla punakaartiin. Miehet kuitenkin vastustavat, talon vouti oli sanonut: ”Ampukaa minut paikalla, mutta minä en lähde!”

Kolme viikkoa tätä ennen talosta oli lähtenyt kuskipoika, joka vei mennessään satulan ja kasakkapiiskan. Satula oli ollut läheisen Ävikin kartanon isännän, **Vigeliuksen**, satula. Kasakkapiiska oli ollut muistona yli 60 vuotta aiemmin sattuneesta sotilaiden pakkomajoittamisesta. Kerrottiin, että kuskipoika oli joutunut heti rintamalle ja kaatunut Tampereen rintamalla.

Huhtikuun 8. päiväkirjasta ilmenee, että edellisenä päivänä oli tullut 100 vuotta rehtori Ahlmanin isän, **Gustaf Ahlmanin**, syntymästä. Perhe oli toivonut, että vuosipäivää olisi voitu juhla Metsämäessä. Tämä ei kuitenkaan ollut sotatilanteessa mahdollista. Päivää vietettiin hiljaisuudessa Turun asunnossa. Lähisukulaiset sentään kävivät päivällisellä.

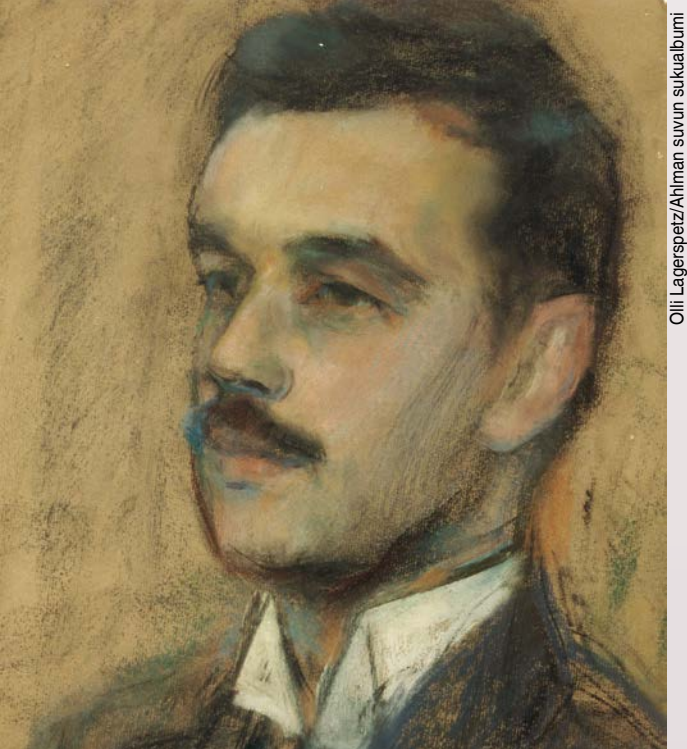
Päivän mittaan tuli asunnolle tietoa siitä, että punakaartilaiset ottivat kadulla kiinni ihmisiä, jotka olivat pukeutuneet heraskaisesti. Kun Liisa oli ollut saattamassa vieraita, hän näki hovioikeuden luona, että punakaartilaiset ryntäsivät raitiovau-

Rehtoripariskunta Maria ja Markus Ahlman Metsämäen kartanon puistossa.

Liisa Ahlman muotokuvassa.

Erik Ahlman muotokuvassa.

Turun museokeskus

Tilannekuva Kauppatorin laidalta, kun valkoiset ovat ottaneet kaupungin haltuunsa 12.4.1918.

nuihin niiden pysähtyessä. Miehet, joilla ei ollut asianmukaista lupapaperia, otettiin kiinni ja vietiin kasarmialueelle. Kaikkiaan kasarmiin oli viety sinä päivänä satoja miehiä. Joukossa oli koulupoikiakin. Mihin he siellä joutuvat, Liisa ihmetteli: pakotyöhön vai punakaartiin?

Aamupäivällä Ahlmanien kaupunkiasunnolla oli käynyt Työväenopiston opettaja, maisteri **Kannas**. Hän oli ollut edellisellä päivänä vangittujen joukossa. Häntä oli kuulusteltu, mutta hän oli päässyt vapaaksi sillä perusteella, että hän opetti Työväen opistossa.

Liisa oli ollut ulkona kävelemässä kaupungilla. Väkeä liikkui vähän. Paremmiin pukeutuneita miehiä ei näkynyt kaupungilla lainkaan. Oli vain naisia ja punakaartilaisia. Liisa näki kadun toiselle puolella entisen perheen palvelijattaren pukeutuneena punakaartilaiseen asuun: harmaa lippalakki merkkeineen ja tyköistuva villapaita.

Huhtikuun 10. mennessä Liisa Ahlman oli saanut tietää, että kiinniotetut oli vapautettu. Heitä oli ollut kasarmialueella kaikkiaan 1500. He saivat olla siellä kaikkiaan kolme päivää. Vain kerran keskellä yötä he olivat saaneet ruokaa; lihasoppaa, siiliä ja perunoita.

Nils Af Ursin oli kirjoittanut Sosialisti-lehteen artikkelin, jossa hän vaati kiinniotettujen vapauttamista. Af Ursin oli vaikuttanut suoraan joidenkin vapauttamiseen. Punaiset perustelivat runsasta kiinniottamista sillä, että kadulla kulki niin paljon toimetonta väkeä, minkä pelättiin ärsyttävän punakaartilaisia. Mielien rauhoittamiseksi heidän oli pakko tehdä jotain.

Kaupungissa oli ollut muutamina iltoina ulkonaliikkumiskielto kello 19.00 jälkeen. Punaiset olivat lähdössä kaupungista öisin ottaen mukaan myös tarvikkeita joistakin kangaskaupoista.

Huhtikuun 11. päiväkirjasta ilmenee, että rehtori Ahlmanin veli, Kaarinan kirkkoherra, **Konrad Ahlman** on asunut perheineen viikon kaupungissa Markus Ahlmanin perheen kaupunkiasunnossa. Miehet eivät ole uskaltaneet liikkua kaupungilla. Naiset sen sijaan olivat käyneet ulkona seuraamassa tilanteen kehittymistä.

Maitotyttö Tiltu Metsämäestä oli käynyt kaupungissa. Hän oli kertonut, että kaatuneeksi luultu Metsämäen kuskipoika ei ollutkaan kuollut. Hän oli käynyt Metsämäessä ja kertonut olleensa Messukylän taisteluissa, joissa 200 taistelijasta oli jäänyt vain 11 henkiin. Hän oli ollut yksi näistä. Hän lähti takaisin rintamalle. Satula ja ratsupiiska hevosineen oli nyt palautettu Metsämäkeen.

Punaisten valta murenee

Huhuttiin, että saksalaiset ovat antaneet punaisille uhkavaatimuksen: jos he eivät laske aseitaan 13.4.1918 mennessä, saksalaiset alkavat taistelun. Punaiset olivat joka tapauksessa pakenemassa kaupungista. Liisa ei ollut enää nähnyt kaduilla aseistettuja punakaartilaisia.

Punaiset pelkäsivät, että saksalaiset rankaisevat heitä. Kerrot-

tiin, että kaikki työmiehet, vaimot ja lapset ammutaan armotta. Huhuttiin myös, että punaiset aikovat hävittää ennen lähtöään kaupunkia mahdollisimman paljon.

Punaiset olivat vieneet junalle kuluvana päivänä useampia kuormia elintarvikkeita ja erilaisia työvälineitä. Sosialisti-lehti ei enää ilmestynyt, kirjaltajat olivat jättäneet Turun. Huhujen mukaan Paattisilla ja Liedossa olisi ollut taisteluja.

Huhtikuun 12. Liisa Ahlman kuvaa päiväkirjassaan edellisen levottoman päivän tapahtumia. Aamulla kello 9.00 muuan tuttava oli tullut kertomaan, että punaiset olivat pitäneet kokouksen. Vähemmistönä ollut jyrkkä linja William Lundbergin johdolla oli päässyt voitolle. Lundbergin tahtona oli ollut, että seuraava yö käytettäisiin ryöstelyyn ennen lähtöä kaupungista.

Kaduilla oli alkanut ulkonaliikkumiskiellon jälkeen kello 19.00 vilkas ja jatkuva kuormaliikenne kohti rautatieasemaa. Junan oli määrä lähteä kello 23.00.

Kello 20.00 Ahlmanien talon oven eteen oli pysähtynyt auto. Siihen kannettiin talossa olleen lennätintoimiston laitteistojen osia, kassakaappi ja erilaisia muita tarvikkeita. Kantajat palasivat kuitenkin uudelleen vähän myöhemmin, kun ovi oli jo suljettu. Kun ovea ei avattu, punaiset ampuivat lennätintoimiston ikkunat ja oven lasit säpäleiksi päästäkseen sisään.

Kello 23.00 oli kuullut kolme peräkkäistä hyvin voimakasta pamahdusta. Ahlmaneilla otaksuttiin, että saksalaiset olisivat ampuneet ja punaiset olisivat vastanneet siihen. Tuntia myöhemmin kaduilla liikkui taas paljon erilaisia kuormia, nyt kuitenkin toiseen suuntaan. Juna oli ilmeisesti tullut täyteen ja niiden, jotka eivät mahtuneet junaan, oli selvittävä muilla keinoin pois kaupungista.

Ahlmaneilla nukuttiin sinä yönä vasta, kun kello oli yli kahden yöllä. Aamuyöstä neljän maissa soi ovikello. Oven takana oli naapuri, joka kertoi pelästyneenä, että punakaartilaiset olivat hakkaamassa hänen ulko-ovelleen ja pyrkivät sisälle. Sovittiin, että naapuri tulee lapsineen Ahlmaneille patjoineen. Kaikki nukkuivat vaatteet päällä. Ulkoa kuului kiväärin laukauksia.

Tunnin päästä, kello 05.00, tilanne oli rauhoittumassa. Ahlmaneilla juotiin kahvia jo leppoisaemmissa tunnelmissa. Puoli kahdeksalta mentiin ulos katsomaan jälkiä.

Myöhemmin päivällä kaupungissa vallitsi rauha. Kaikenlaisia ihmisiä oli paljon liikkeellä. Punaiset olivat jättäneet aseensa ja vaihtaneet asunsa, mutta valkoisia ei vielä kaupungissa näkynyt. Poliisiasemalta oli kuitenkin jo jaettu aseita valkoisille.

Poliisitalon eteen oli kerääntynyt suuri joukko nuoria miehiä. Paikalle oli tullut myös mies ratsastaen valkoinen nauha käsivarressaan. Joku huomasi, että mies oli humalassa oleva punakaartilainen. Hänet saatiin kiinni ja vietiin poliisikamarille.

Huhtikuun 13. Liisa Ahlman kirjoittaa päiväkirjassaan, että edellinen yö oli rauhallinen. Aamulla kaupunki oli näyttänyt muuttuneen, kun valkoisten hallitsivat kaupunkia. Yhä uusia miehiä oli ilmoitautunut valkokaartiin. Erik Ahlmaninkin oli käynyt hakemassa itselleen valkoisen käsivarsinauhan.

Metsämäki pakoreitillä

Punaiset olivat lähtiessään käyneet Metsämäessä. Jossakin vaiheessa talon piha oli heitä täynnä. Suurin osa heistä oli juovuksissa. Talon miehet olivat piiloutuneita, sillä he pelkäsivät, että punaiset alkavat ampumaan, jos he puolustaisivat taloa.

Punaiset olivat tulleet Metsämäkeen kello 6.00 aikaan aamulla. Ovet suljettiin, kun heidät havaittiin ikkunoista. Punaiset raivostuivat tästä ja tunkeutuivat väkivalloin sisään. He ampuivat Vanhan mummon kamarin oveen ja seinään niin, että seinästä irtosi pala.

Keittiön pöydällä oli ollut 30 muna ja leipiä tuotavaksi Ahlmaneille kaupunkiin. Punaiset ottivat ja söivät ne. Ensiksi he olivat kuitenkin ampuneet puhelimen rikki. Rahaa vietiin yhteensä 359 markkaa. Rapuilla ollut vesiämpäri kaadettiin ja siihen sotkettiin leivät.

Pihalla tapeltiin. Yksi venäläinen ratsasti tappelusta verissä päin rappusia ylös ruokasaliin saakka. Tampereen tien toisella puolella talon mailla sanottiin olevan muutamia ruumiita. Joukossa oli kuitenkin niitä, jotka eivät olisi halunneet tehdä mitään vahinkoa.

Valkoisten joukot Turussa

Huhtikuun 24. päivänä Liisa Ahlman kirjoittaa päiväkirjassaan, että kreivi **Ehrenswardin** valkoiset saaristojoukot olivat tulleet Turkuun 14.4.1918. Heitä oli ollut vastaanottamassa ihmisiä Uudenmaankatu täynnä tullista Kirkkosillalle saakka. Naiset heittivät sotilaille kukkia.

Uudenmaan tullissa pormestari **von Willenbrandt** ja Turun Reaalilyseon rehtori **E. Candolin** pitivät tulijoille tervetuliaispuheet. Joukot majoitettiin Ruotsalaiseen klassilliseen lyseoon.

Melkein kaikki nuoret miehet olivat kirjoittautuneet joko suojeluskuntaan tai armeijaan. Erik-velikin kirjoittautui armeijaan. Kirjoittautuneiden täytyi majoittua kasarmeiksi muutetuissa kouluissa. Niissä nukuttiin latioilla. Harjoittelujakso jäi viikon mittaiseksi. Erikin komppania lähti kello 7.00 junalla rintamalle.

Ahlmanin naiset olivat olleet valmistelemassa Suomalaista klassillista lyseota kasarmiksi. Miehiä oli kasarmiksi muutetussa koulussa kaikkiaan 350. Liisa oli myös mukana auttamassa kansliassa ja ruuan jakelussa.

Huhtikuun 28. rehtori Markus Ahlman täytti 60 vuotta. Useita lähetystöjä kävi onnittelemassa. Liisa Ahlman kertoo, miten hänen sisarensa Anna sai matkalla juhliin kuulla, että hänen isänsä veljen **Konrad Ahlmanin** poika, **Carl Magnus** oli kaatunut. Anna kertoi asian isälleen, joka sitten välitti suruviestin veljelleen. Kerrotaan, että veljekset ottivat suruviestin vastaan stoalaisen tyynesti. Carl Magnus oli ollut kuolleen jo helmikuun lopusta saakka. Hän oli kaatunut Längelmäessä, mutta hänet oli aluksi tunnistettu vääräksi henkilöksi.

Toukokuun 6. päivänä Liisa kertoo olleensa sisarensa **Gretan** kanssa kansliassa Suomalaisessa Klassillisessa lyseossa, joka toimi kasarmina. Ajoittain koko perhe oli siellä töissä. Äiti oli johtajatarena ja isä piti iltaisin rukoustilaisuuden kasarmin 300 sotilaille. Liisa oli saanut Erikistä tietoa lähes päivittäin. Hänen ei ole tarvinnut osallistua taisteluihin, vaan hän oli ollut vartiopalvelussa.

Toukokuun 11. päivä Liisa sai tiedon, että Carl Magnuksen ruumis oli tuotu Turkuun ja että hänet tullaan hautaamaan yhteiseen sankarihautaan. Erik kirjoitti voivansa hyvin ja olevansa Lopella.

Syksyllä 1918 aloitettiin Turun Klassisessa lyseossa taas koulu. Kaikki oppilaat siirrettiin seuraavalla luokalle. Rehtori Ahlman perusteli tätä puheessaan: "[M]utta olemme eläneet aikaa, joka on ollut omansa meitä, niin nuoria kuin vanhoja, kasvattamaan paljon enemmän kuin muutaman kuukauden koulutyö."

Näihin aikoihin Erik Ahlman pohdiskeli sodan yleisiä syitä. Hänen pohdintansa johti kolmeen filosofiseen artikkeliin, jotka julkaistiin kulttuurilehdessä "Aika" vuosina 1918–1919. Kirjoitukset ovat yhä edelleen ajankohtaisia.

Timo Leinonen

LÄHTEET

Keskustelut Olli Lagerspetzin kanssa.
Ahlman, Liisa. Sodan ja kapinan vuodet Turussa ja Maariassa: Liisa Ahlmanin päiväkirja 1915–1918. Olli Lagerspetz toimittanut ja varustanut kommentteilla.
Haavio, Heikki. Rehtorin muistelmat. WSOY. 1968.
Haavio, Martti. Nuoruusvuodet. Kronikka vuosilta 1906 - 1924. WSOY. Helsinki. 1999.
Uusitalo, Sinikka. "Punainen Turku keväällä 1918". Teoksessa Uusitalo, Sinikka. Turun kaupungin historia 1918–1970, s. 249–290.
Muita: Wikipedia, ja aikakauden sanomalehdet: Turun Sanomat, Sosialisti, ja Arbetet.

MONIPUOLINEN LAATUVALIKOIMA

PIKKUHERKUISTA REILUIHIN RUOKA-ANNOKSIIN!

- VEIKKAUS
- OLUTTA MUKAAN JOKA PÄIVÄ
- MYÖS KALASTUSLUVAT MEILTÄ!

TERVETULOA!

Aukioloajat: ma – pe 8–21, la 10–21, su 12–21

GRILLI JA ELINTARVIKEKIOSKI

HALISTUPA

Emmauksenkatu 1, p. (02) 253 9564

HUOLLOT JA KORJAUKSET

KAIKKIIN AUTOMERKKEIHIN.

MYÖS ILMASTOINTIHUOLLOT JA

DIAGNOSTIIKKATESTAUKSET.

AUTO-SALO

Kärsämäentie 4 Turku

Puh. (02) 2539 331

ERIK AHLMAN SYMPOSIUM TURUN KRISTILLISELLÄ OPISTOLLA

Lustokatu 7, 20380 Turku

22.3.2012 KELLO 18.00

Metsämäen kartanossa varttunut Erik Ahlman (1892 – 1952) on yksi Suomen historian kaikkien aikojen merkittävimmistä kulttuurifilosofeista ja ajattelijoista.

Tilaisuudessa Erik Ahlmanin tyttären, Kirsti Lagerspetzin (1932 – 2001) pojat, filosofit professori Eerik Lagerspetz Turun yliopistosta ja yliopistonlehtori Olli Lagerspetz Åbo Akademista esittelevät Erik Ahlmanin elämäntyötä ajattelijana ja ihmisenä.

Kaikki kiinnostuneet ovat sydämellisesti tervetulleita!

Erik Ahlman isänsä, koulurehtori Markus Ahlmanin kanssa
Metsämäen kartanon työpöydän ääressä

Järjestäjät:

Lakipalvelu Leinonen

Puh 040 7425 061

Koroiset -lehti

Kuvat: Olli Lagerspetz/Ahlman suvun sukualbumi

Muonamiehen mökki paloi yöllä 8.12.2011.

Koroisten Muonamiehen mökki (n.1890–2011) In memoriam

Koroisten tilan alueelta paloi Muonamiehen mökki 8.12.2011 yöllä. Ken kulkija sen sytyttikään, sitä emme tiedä. Viimeisimpinä aikoina mökki toimi asunnottomien majapaikkana, jossa yläkerran Porimatti lämmitti pakkasöinä. Rakennus oli jopa restauroijille painajainen, sillä sekä perusta että katto olivat huonossa kunnossa, eikä kaupunki omistajana arvostanut sen kunnostamista, vaikka yritimme painostaa ja opiskelijat aloittivat jo kuntokartoituksen tekemisen ym.

Koroisten maatilan ja puutarhan toiminnan aikana 1900-luvulla mökissä oli tilan kaikkien asukkaiden yhteinen sauna sekä työntekijöiden asunnot sekä ylä- että alakerrassa.

Pala menneisyyttä katosi Koroisten maatilan kokonaisuudelta kun sen yksi tarina sekä siipi menetettiin.

Teksti ja kuvat: Outi Tuomela

Viime kesän Koroistenniemen opastuskierroksella Muonamiehen mökki näkyi vielä vallien lomasta. Tammikuussa 2012 mökin paikka on tyhjä.

www.koroinen.fi

Kaupungin hallintojärjestelmä muutoksessa

Kaupungin hallinnon hidasliikkeisyys on ollut pitkään kritiikin kohteena. Niin kuin tiedämme, suuren organisaation toiminnan muuttaminen on työlästä, aikaa vievää ja joskus aivan mahdollottomankin tuntuista. Muutosvastarinta on myös yleisesti tunnettu asia. Se juontaa varmasti hyvin pitkälti alkunsa organisaation koko henkilökunnan pelosta työn muuttumiseen, uuden oppimisen vaivaan ja jopa työpaikan menetykseen. Kaikki tämä on inhimillistä ja siksi ymmärrettävää.

Vauhtia kaupungin hallintojärjestelmän muuttamiseen antoi kaupunginhallituksen viime vuoden kesäkuussa asettama, kaikkia valtuustopuolueita edustava ohjausryhmä. Sen tehtäväksi tuli laatia päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmän muuttamista koskeva linjausesitys. Ryhmä tekikin työnsä kiitettävän nopeasti, sillä esitys tuli valtuuston käsittelyyn jo tammikuun ensimmäiseen kokoukseen. Esityksessä on

paljon yleistä hyvää, mutta myös aidosti kritisoitavaa.

Valtuusto päätti kaupunginhallituksen esityksestä hallinnon asiakokonaisuudet ja niiden peruslinjaukset. Päätöksen mukaan hallinnon kehittämistä jatketaan nykymallin pohjalta. Pormestari malli siis hylättiin. Kaksikärkinen johto jatkaa edelleen niin, että Kh:n puheenjohtaja vastaa poliittisesta johtamisesta ja kaupunginjohtaja kaupungin taloudesta ja hallinnosta. Valtuuston osalle jää lähinnä strategioista päättäminen. Strategiset päätökset ovat tavallisesti yleisluonteisesti siten hyvään pyrkiviä, että ne voidaan suurella enemmistöllä valtuustossa hyväksyä. Vaikeudet tulevat eteen niiden toteuttamisessa. Eri ryhmillä on eriävät käsitykset siitä, miten tuohon yhteiseen hyvään käytännössä parhaiten päästäisiin. Paljon työaikaa ja -energiaa vievän strategiatyöskentelyn käytännön merkitys jääkin monasti vähäiseksi.

Virkamiesvalta kasvaa uuden järjestelmän myötä, koska monia asioita siirretään pois kaupunginhallituksesta virkamiesten päätettäväksi.

Siirtyminen vuosipalkkioihin luottamushenkilöiden kohdalla ei myöskään tunnu hyvältä. Menettely antaisi mahdollisuuden palkkion saamiseen, vaikka ei juuri kokouksissa kävisikään. Asian selvittäminen juurta jaksain on kyllä paikallaan.

Ryhmien välisen sopimuksen eli hallitussopimuksen tekemähdollisuus jatkuu. Se vie päätöksentekoa ryhmäjohtajien neuvotteluissaan tekemien sopimusten toteutumiseen. Asioitten tuominen valtuustoon tuntuu tällöin turhalta, koska vastaan hangoittelu valtuustossa katsotaan hallitussopimuksesta poikkeamiseksi. Se ei mielestäni oikein sovi kunnallisen päätöksenteon menettelyksi, varsinkaan jos kaikki ryhmät ovat tuossa hallitussopimuksessa mukana. Valtuustossa ei voi tuolloin

syntyä aitoa keskustelua päätösten järjestyksestä. Kaikkien on silloin vain pakko hymistellä päätösesityksiä hyviksi. Taipumalla kritiikittömästi suurten ryhmien vallan alle taisi vasemmistoliitto nyt "ostaa" valtuuston kolmannen varapuheenjohtajan paikan.

Toimialajohtajat apulaiskaupunginjohtajien tilalle on hallinnon muutoksessa ehkä paras konkreettinen päätös. Olen itsekkin ajanut tätä muutosta peräti vuodesta 2002 alkaen. Toimialajohtajan tehtävänä on johtaa toimialaa kaupunginvaltuuston asettamien päämäärien, strategisten päätösten ja tavoitteiden mukaisesti. Hän vastaa toimialan hallintokuntien toiminnan tuloksellisuudesta, talousarvio- ja strategiavalmistelusta, resurssoinnista, eri toimintojen koordinoimisesta ja toimialan yhteisten asioiden valmistelusta. Apulaiskaupunginjohtajilta tällainen vastuu puuttuu kokonaan.

Paljon muutakin hyvää valtuuston päättämään kaupungin toimintamalliin uudistukseen sisältyy. Asiapaperin kielenkäytön kannalta olisi vielä parempi, jos monet parannusta vaativat asiat todella otettaisiin huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa eikä vain ohi menneiden huomioitaisi.

Pentti Kosonen
professori, emeritus
Turun kaupunginvaltuutettu

Pullervo Pöllön tarinoita

Pullervo juhliissa

Hei kaikki lukijat, täällä edelleen lukutaidoton Pullervo, Nummen kirjaston yövahti. En vieläkään ole jaksanut lähteä Halisten kouluun lukuopetukseen, vaikka minua on sinne kutsuttu. Kiitos vain kutsusta, mietin vielä.

Olisi kyllä hienoa oppia kaikenlaista, vaikka tietysti paljon tiedänkin koska olen pöllö ja sillä tavalla aika viisas. Tiedän, milloin tulee pimeää ja osaan lentää pimeässä. Tunnen Nummen kirjastossa käyvät esikoululaiset ja muistan melkein kaikkien nimet (terve vaan Taavi!). Minulla on hyvä muisti. Kaverini Hevonen kyllä yrittää kysyä kaikenlaista kuten mikä on riimu. Minä sanoin että se on kirjain. Hevonen väitti, että se laitetaan hevosen päälle. Tästä tuli ihan riita, koska eihän se nyt molempia voi olla. Koira ehdotti jo yleisen väittelytilaisuuden järjestämistä (silloin jommasta kummasta olisi tullut tohtori), mutta Papukaija vihelsi riitamme poikki ja ehdotti kirjasta katsomista.

Niin helppoa jos osaa lukea.

Mutta kun ei osaa niin täytyy kysyä teiltä hyvät lukijat! Olkaa siis kilttejä ja tulkaa kertomaan kumpi meistä on oikeassa, Hevonen vai minä! Parasta kuitenkin kertoa vastaus Papukaijalle tai Kissalle, koska kumpikaan meistä ei ole puolueeton. Saatan kertoa seuraavalla kerralla miten kävi. Paitsi jos olen väärässä.

Sillä välin kun etsitte kirjasta tietoa, mikä on riimu, kerron vähän meidän juhlist. Kuten hyvin tiedätte, kirjastossa on joskus öisin vilkasta, kun kaikki kirjojen hahmot tulevat toisiaan tapaamaan. Hyvin usein hahmot haluavat pitää juhlia. Pienikin syy riittää juhlaan. Jos vaikka Vaahteramäen Eemeli on viimein saanut kulhon pois päästään ja Prinsessa Ruusunen herännyt, niin ei kun juhlat pystyyn vaan!

Minulla on täysi työ saada kaikki takaisin kirjoihin ennen kuin aamu koittaa. Kirjojen henkilöt uskovat minua kun komennan kovalla äänellä, mutta todella iso homma on saada elokuvien sankarit uskomaan, että kohta on aamu ja paras painua takaisin dvd-levyn kansien väliin. Kaikkein hankalinta minusta on kuitenkin hiljentää musiikin esiintyjät ja saada heidät uskomaan käskyjäni. He nimittäin eivät oikein tahdo kuulla mitään hoilotukseltaan.

Onneksi nuo dvd:t ja cd:t ovat tiukkoja kansiltaan eivätkä aina avaudu juhlimaan, vaikka tanssimusiikkia joskus kaivataan.

Juhlissa tanssimme ja teemme kaikenlaista mitä mieleen tulee. Kirjaston naamiaisvaatteet ovat hyvin suosittuja, samoin legot. Kaverini Koira ja Hevonen pitävät shakin pelaamisesta ja voivat pelata koko yön. Siitä olen tosi iloinen, että kirjaston tietokoneet ovat kiinni öisin. Olen kuullut, että siellä tietokoneessa on joitakin vihasia lintuja. En todellakaan halua lintujen mekkalaa kirjastoon yöllä! Minä, pöllö, olen ainoa lintu joka saa täällä mekastaa! Ja minäkin vain öisin.

Juhlissamme tietysti syödään myös. Keittokirjat tarjoavat parhaita herkkuihin, erityisesti kaikki pitävät jälkiruokakirjojen valikoimasta. Pikkuleivät... Tässä vaiheessa lopetan nyt tämän jutun, koska saattaa olla vaarassa paljastua, kuka syö kirjasto-isten keksit keittiön pöydältä. En kerro!

Makoisia talven juhlia kaikille t. Pullervo Pöllö

Maikku

Lakipalvelu Leinonen

Puh 040 7425 061

Topinojan jätekeskus palvelee aamusta iltaan!

Topinojan jätekeskus vastaanottaa muun muassa siivouksen ja remontoinnin jätteitä. Tervetuloa asioimaan!

Topinojan jätekeskus

Pitkäsaarenkatu 7, Turku ☎ 020 728 2130
Avoinna arkisin klo 6.30–21
Palvelemme myös lauantait 28.4. ja 29.9. klo 10–15.

Lajittele kodin jätteet kierrätykseen ja hyötykäyttöön!

- metalliromu, pienet puhtaot maakuormat sekä risut ja kannot vastaanotetaan kotitalouksilta maksutta
- puujäte, käsitelty ja käsittelemätön 7,50 e/m³
- ikkunalaasi: puitteeton 0 e, puitteilla 2,50 e/kpl
- saniteettiposliini: lavuaarit 5 e/kpl, wc-tuolit 10 e/kpl
- huonekalut: suurikokoiset 12,50 e/kpl, pienet 7,50 kpl
- betoni ja tiilijäte 12 e/ m³ • keraamiset laatat 29 e/m³
- bitumijäte, esim. kattuhuopa: 29 e/m³ • kipsilevyt 29 e/m³
- puhdas muovi 12 e/m³
- polttokelpoinen jäte 22 e/m³
- loppusijoitettava kaatopaikkajäte: 29 e/m³

Vaaralliset jätteet, sekä sähkö- ja elektroniikkaromu otetaan kotitalouksilta vastaan maksutta.

0200 47470
www.tsj.fi

Talvisia muistikuvia

Nykymaailmassa on monia keinoja asioiden ja tapahtumien tallentamista varten. On CD, DVD ja kaikkea muuta. Mutta kun meillä on myös tuo päämme sisälle rakennettu muisti. Sinne on tallentunut elämän aikana monenlaisia kuvia ja ääniä. Niitä voi katsella ja kuunnella, missä ja milloin tahansa. Voi katsella vaikka suljetuin silmin. Saa kelata vuosia ja poimia hetkiä, elää muistoissa. Sieltä nousee esille tuttuja ihmisten kasvoja ja ääniä. Sama koskee maisemakuvia. Mikä valtava määrä niitä löytyykään ja kuvia erilaisista tapahtumista. Miten hienoa ja rikasta se onkaan, kun saa elää menneessä ja nykyisessä.

Pysähdyin katselemaan talvisia muistikuvia Halisten kylätieltä vuosien takaa. Hevosia kulki tiellä. Olihan jokaisessa talossa viisi, kuusi hevosta. Oli erikokoisia ja väritkin vaihtelivat. Me pojat taisimme tuntea kaikkien kolmen talon hevoset nimeltä. Vieläkin niitä voisi luetella aika monta. Kuormia kulki monenlaisia. Oli heinäkuormaa hevosten ja karjan syötäväksi. Toiseen suuntaan lantaa pelloille levitettäväksi. Muistan myös, että joinakin talvina puitiin kauraa talvella. Kaura oli kuivattu kesällä seipäillä, kuten heiniä. Kaurat oli varastoitu pellon laidalla olevaan latoon. Talvella ne sitten ajettiin kotiin ja puitiin ”tryskissä”, jota nimeä pumakoneesta ainakin Halisissa käytettiin. Oli ”tryski” ja ”tryskimakasiini”, jossa viljat puitiin.

Talvella myös kaadettiin rankoja polttopuuksi ja tukkeja sahattavaksi laudoiksi. Näky oli sekin, kun monta hevosta lähti talviaamuna metsätöihin. Kunkin talon miehet, omille lohkoilleen. Puut ajettiin parireellä. Mennessä takareki oli nostettu etumaisen reen päälle ja siihen heinäsäkki hevosta varten. Heinäsäkki oli mainio istuin hevosmiehelle. Päivä kaadettiin puita ”justeerilla”, joka vaati kaksi miestä, vetäjä kumpaankin päähän sahaa. Pokasaha ja kirves olivat muut työvälineet. Mootorisahoja ei tuolloin vielä ollut. Kun oli saatu riittävästi kaadetuksi puita kuormiin, ajettiin ne illansuussa kotiin. Silloin voi nähdä monen hevosen jonon kylätiellä.

Kovalla pakkasella rekien jalakset kirskuivat. Jos pysähtyi, reen jalakset juutuivat tiehen ja hevosten oli nykäistävä ne liikkeelle. Usein hevosmies auttoi hevosta ja potkaisi etumaista rekeä, näin reki lähti liikkeelle helpommin. Huurteiset hevoset puhalsivat hengitysilmansa höyrynä ilmoille. Muistan yhden hevosmiehen kerran tiukassa vetopaikassa puhelleen hevoselleen: ”Kisko, kisko vaan, kun olet hevosen nahat päälles ottanu, mikset ottanu pankinjohtajan nahoi.”

Nykyisin puhutaan kuinka autot saastuttavat ilman, silloin ei saastuttanut. Ainoa vähäinen varjopuoli oli, kun tien keskiosalla oli ruskea kaista. Se johtui hevosten jätöksistä. Sekin taidettaisiin nykyisin leimata saasteeksi. En muista, että moiseen seikkaan olisi kovinkaan paljon kiinnitetty huomiota. Potkukelkan luistoa se kyllä häittäsi, mutta toisaalta antoi potkujan alle pitävän otteen. Maisema kylällä eli eri tavalla. Ajopelit olivat eläviä. Ihmiset liikkui kävellen tai potkukelkalla. Ei silloin oltu pellin ja lasin takana piilossa, niin kuin nykyään.

On todella mielenkiintoista katsella muistikuvia ja ajatella, minkälaisen muutoksen keskellä on saanut elää. Lapsuudesta ja nuoruudesta on jäänyt talteen korvaamattomia muistikuvia, tuosta ajasta. Tuon idyllisen maailman voi säilyttää ja sulkea silmänsä, sen varjopuolilta.

Aulis Katajamäki

Aulis Katajamäki on syntyperäinen Halislainen ja asunut täällä 70 vuotta. Nykyään hän asuu Uittamalla.

Kuralan Kylämäki – pala Turun vihreää historiaa

Turussa kohtaa joka askeleella menneisyyden. Jokainen tuntee Koroisten niemelle rakennetun vanhan kirkon historian. Vain muutaman kilometrin päässä luoteessa kohtaa Kuralan Kylämäen kukula, joka on kaupunkimme ensimmäisiä merestä kohonneita maakaistaleita. Alueella on harjoitettu maanviljelyä yhtäjaksoisesti n. 1500 vuotta eli kauemmin kuin Turku on ollut olemassa.

Avo-ojitettut pellot ja kaupunginvaltuuston kaukokatseisella päätöksellä 1989 on Aurajokilaakson kansallismaisemaan liittyvä Jaaninon laakso kyetty rauhoittamaan maisemaa ja yhtenäistä maalaismiljöötä haittaavalta rakentamiselta näihin päiviin saakka.

Kuralan Kylämäki on maassamme ainutlaatuinen

elävän historian museo, joka on toistaiseksi kyennyt toimimaan muinaismuistolain turvaaman kylän puitteissa.

Museo on vaalinut perinteisiä työtapoja, esineistöä, perinnekasvistoa ja alkupeuräiskarjan hoitoa. Se on esitellyt vanhoja työtapoja ja toimintamuotoja nykypäivän kaupungistuneelle väestölle. Lasten ja vanhempienkin retket säilyneen luonnon poluilla ja kauniissa ympäristössä ovat korvaamaton kokemus kaikille, joilla tämä mahdollisuus on vielä tarjolla. Vuoden alusta on museoon vapaa pääsy.

Nyt parhaillaan kaupungin käsittelyssä oleva Säkömäki-kaava vaarantaa tuon kokonaisuuden, kun siinä on lohkaistu puolet avo-ojitetuista muinaispelloista ja tilalle on kaavailtu lähes kolmekym-

mentä omakotitaloa kansallismaisemaan. Lähes alkuperäisenä säilynyt maisema muuttuu ja elävän museon toimintamahdollisuuksia kaivennetaan avo-ojitetun pellon kaavoittamisella rakentamiselle.

Kaupungin tavoitteet ovat ristiriidassa kaupungin omienkin suunnitelmien kanssa. Kulttuuripääkaupunki 2011 teki esityksen ympäristöministeriölle kaupunkipuistosta, mikä on kannatettava hanke, mutta mihin sisältyy vakava ristiriita kulttuuriarvojen säilyttämiseen tähtäävässä toiminnassa: Kuralan Kylämäen kupeessa oleva Säkömäki-kaava on malkana silmässä, kun hanketta tarkastelee. Kaupunkipuistoon elimellisesti liittyvä peltoala on jätetty ehdotuksesta. Nyt on viimeinen hetki ryhmit-

tyä puolustamaan jokamiehen oikeuksia luontoon ja kauniiseen maisemakokonaisuuteen.

Osoituksena siitä, ettei kysymys ole vain kaupunkilaisten edusta vaan kansallisesta ja laajemmasta tavoitteesta säilyttää arvokas perintö tuleville sukupolville, on UNESCO:n maailmanperintökonferenssin 2011 osoittama suuri mielenkiinto alueen ja kulttuuripuistohankkeen kehittämistä kohteeksi World He-

ritage-listalle. Kansainvälinen konferenssi, johon osallistujia oli kaikkialta maailmasta, välitettiin videon ja nettiyhteyksien kautta eri puolille maailmaa, joten Kuralan Kylämäki on saanut ansaitsemansa huomion. Toivoo sopii, että kaupungin päättäjät ja kaupunkilaisten ottavat tilaisuudesta vaarin ja ryhdymme toimeen yhteisen tavoitteen toteuttamiseksi. Kuralan Kylämäen Ystävät ry on viime vuonna saanut asiaa koskevaan ve-

toomukseensa jo lähes 5000 nimeä. Tervetuloa yhdistykseemme tai mukaan vetoomukseemme. Jos Sinulla tai yhteisölläsi on valmiutta vaikuttaa asiaan, voit ottaa yhteyttä alekirjoittaneeseen.

Antti Jääskeläinen
Kuralan Kylämäen Ystävät ry
perustajajäsen
antti.jaaskelainen@gmail.com
02 2384 554

RAKENNUSLEVYJÄ vuodesta 1970

Luotettavaa ja hyvää palvelua, nopeasti ja ammattitaidolla

Sahaus-
palvelu

LEVY-JAATI OY

Autokatu 2, Turku puh. 253 9200, fax 277 0990
email: levy-jaati@pp.nic.fi

Avoinna ark. 8–17

Ilo palvella KOTIASIOISSA

Haluatko asua kerrostalossa Jäkärlässä, rivitalossa Hirvensalossa vai pientalossa keskustassa? Meillä on mukavat asunnot, kohtuulliset vakuusmaksut ja sallimme myös lemmikit. Tee hakemus netissä tai tule käymään palvelutoimistossamme, niin löydetään sinulle yhdessä uusi koti.

TVT

TVT Asunnot Oy
Käsityöläiskatu 3, 20100 Turku
Avoinna: ma 10–17, ti–pe 10–16
Vuokraus, puh. (02) 262 4888

PARTURI KAMPAAMO

Punnatukku

KAKSIN KAUNIHIMPI

Tule yhdessä ystäväsi kanssa. Väri/leikkaus ja kuivaus ystäväälle 1/2 hintaan !!!
Tilaa aika: ajalle 14.2. – 29.2.2012
Sinua palvelevat Maija, Tiia ja Fanny.
Tervetuloa!

Maija Lehtiö
Halisten liikekeskus
Gregorius IX:n tie 8
20540 Turku
Puh. (02) 2370 656
Gsm 040 5112 313

Avoinna:
ma-ti-to-pe 9–17
ke 10–19
la 9–14

Monenkirjava seurakunta on kokoontunut Virnamäelle kuulemaan Eläinten joulurauhan julistusta

Eläinten joulurauha kolmen kirkon kukkulalta

Perinteisessä joulurauhan julistamisesta tunnetussa kaupungissa ei ole unohdettu eläimiäkään, sillä jo kolmatta kertaa Halisissa julistettiin eläimillekin joulurauha 17.12.

Eläinten joulurauha julistettiin Virnamäen kukkulalta, joka on monella tavalla symbolinen paikka joulurauhan julistukselle. Tunnelma syntyy, kun kukkulalle kuljetaan yhdessä lyhytkulkuena.

– Paikka on ihan luonnon ääressä niin, että myös metsän

eläimet voivat osallistua hetkeen. Tarkkasilmäinen voi kuulaana talvi-iltana nähdä myös kolme kirkkoa: Tuomiokirkon, Pyhän Katariinan kirkon ja Maarian kirkon. Joulurauhaa julistetaan siis moneen ilmansuuntaan. Tarkoitus on myös muistuttaa ihmisiä siitä, miten arvokas asia luonto on.

Tilaisuuden aluksi Maarian seurakunnan pastori **Milla Ruskeepää** piti lyhyen hartauden.

– Rauha on yksi suurimmista lahjoista, jonka Jumala ha-

Tilaisuus Virnamäellä päättyi yhteislauluun ”Maa on niin kaunis...”

luaa meille antaa. Jeesus syntyi maailmaan antaakseen meille rauhan. Jumalan tahto on, että me jaamme tuota rauhaa myös ympärillemme.

Jouluna monilla ihmisillä onkin tapana olla erityisen helliä talon ja metsän eläimille. Tänäkin jouluna monissa paikoissa lintuja odottavat kauralyhteet. Näin eläimetkin saavat aavistaa, että kyseessä on erityinen rauhan aika, Milla sanoi.

Joulurauhan julisti **Heikki Ranti**: ”Täten julistetaan kaikille eläimille; metsän eläimille, koti- ja karjaeläimille, taivaan linnuille, jysijöille, pikkueläimille ja lemmikkieläimille, joulurauha.”

Tilaisuuden päätti laulu ”Maa on kaunis” **Matias Långbackan** trumpettisäestyksellä.

Mukana tapahtumassa oli kaiken ikäistä ja kokoista väkeä sekä kaikenkarvaisia otuksia hevosesta ja koirista aina kaniin ja kissaan. Ensimmäisellä kerralla kaksi vuotta sitten noin 30 virittäytyi joulutunnelmaan eläinten joulurauhan julistuksessa. Nyt kolmantena vuonna Virnamälle oli kokoontunut noin 60 henkeä sekä eläväinen määrä otuksia.

Eläinten joulurauhanjulistus on löytänyt paikkansa Halisissa ja se on otettu lämpimästi vastaan. Kiitos siitä järjestäjille Maarian ja Katariinan seurakunnille sekä HalisSeuralle sekä ennen kaikkea teille kaikille jotka olette osallistuneet tapahtumaan ja tehneet siitä tunnelmantäyteisen hetken.

Teksti: Saara Markkula

Kuvat: Sauli Forsman

Matias Långbacka säestää tunteikkaasti trumpettilla ”Enkeli taivaan lausui näin...”

Martti-poni osallistui tapahtumaan ensimmäistä kertaa ja katselee ihmeissään Hannaa ja Kallea, että ”mistä tästä nyt ollenkaan onkaan kyse” Onneksi Martin selässä ratsastaa tuttu ja kokenut Salla-tyttö.

TERVETULOA SUOMALAISELLE KATSASTUSASEMALLE

MÄÄRÄAIKAISKATSASTUKSET:
Henkilö- ja pakettiautot 45,-
Kuorma-auto alk. 60,- Peräv. alk. 40,-

PAKOKAASUMITTAUKSET:
bensa 15,- OBD 10,-
diesel 25,-

WP-Katsastus Oy
Tuulissuontie 34, LIETO,
puh. (02) 436 4300 www.wp-katsastus.fi

Av. ma-pe
klo 8-17

POP Pankki

Lieto ja Turku

www.poppankki.fi

Tervetuloa opetuskoti Mustikkaan

Olemme avoinna ma-to 9-15, osoitteessa Kardinaalinkatu 3 P 151.

Opetuskoti on Suomen kielen- ja kulttuurin oppimisympäristö Halisissa. Toiminta on tarkoitettu maahanmuuttajaisille ja -lapsille. Opetuskodin arkeen on helppo tulla mukaan. Mustikassa keskustellaan, tehdään käsitöitä, leivotaan, nauretaan, leikitään, opitaan yhdessä. Opetuskodissa työskentelee uusi opetuskotiohjaaja Mari Hermaja, joka aloitti työnsä tämän vuoden alussa.

Opetuskoti kaipaa lisää vapaaehtoistyöntekijöitä. Vapaaehtoistyö voi olla keskustelua, käsitöitä, läskykerho-ohjausta tai jotain aivan uutta. Vapaaehtoisena voit konkreettisesti auttaa, ystävystyä ja oppia uutta eri kulttuureista.

Löydä koulutuksesi!

Lääketieteelliseen suuntaavat opinnot
20.8.2012-26.4.2013 *uusi koulutus!*

Oikeustiede-linja
20.8.2012-26.4.2013

Yleinen teologia ja uskontotiede -linja
20.8.2012-26.4.2013

Psykologia ja kasvatustiede -linja
20.8.2012-26.4.2013

Kielet ja viestintä -linja
20.8.2012-26.4.2013

Perusopetus
13.8.2012-31.5.2013

10-luokat eli lisäopetus
13.8.2012-31.5.2013

Maahanmuuttajien suomen kielen alkeisopinnot
13.8.2012-31.5.2013

Maahanmuuttajien suomen kielen jatko-opinnot
13.8.2012-31.5.2013

Lapsi- ja perhetyön perustutkinto
20.8.2012-29.5.2015 opetus-suunnitelmaperusteinen koulutus
20.8.2012-28.5.2014 näyttö-tutkintoperusteinen koulutus

Viittomakielisen ohjauksen perustutkinto
20.8.2012-29.5.2015

Viittomakieli ja visuaalinen kommunikointi
20.8.2012-14.12.2012

Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto
13.8.2012-31.5.2013

Web designer ja audiovisuaalisen viestinnän ammattitutkinto
19.9.2012-20.12.2013

www.tk-opisto.fi

Turun kristillinen opisto | Lustokatu 7, 20380 Turku | puh. (02) 412 3500 | info@tk-opisto.fi

Ilmaiset parkkipaikat oven vieressä

Invapaikka, pyörätuoliluiska ja automaattiovet

Avoinn: arkisin 9-19 ja lauantaisin 9-15

Satakunnantie 19, Turku
puh ja fax 020 740 4300
www.raunistulanapteekki.fi

**Terve-
tuloa!**

**Hyvitämme
vähintään**

2000,-

**autosta kuin autosta
vaihdossa yli 6000 euron
vaihtoautoon!**

Rinta-Joupin Autoliike Oy

Yli 1000 autoa:
www.rinta-jouppi.com

Ma 9-20 • Ti-pe 9-18 • la 10-15
Piiskakuja 10, TURKU p. (02) 281 0281

**Katso
unelmiesi
uusi koti
www.vaso.fi**

Vaso size
fits all

Joustamme elämäsi mukaan.

Koolla on väliä – oli perheesi sitten iso tai pieni, meiltä saat elämäntilanteeseesi sopivan kodin. Nyt rakenteilla myös modernit uudiskohteet!

vaso
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

ELÄMÄSI KOKOISIA KOTEJA.

Rauhankatu 4, Turku • puh. 2747 000 • www.vaso.fi

www.maarianseurakunta.fi

Maarian seurakunnan toimintaa

Messu Maarian kirkossa sunnuntaisin klo 10

Maarian kirkko (Maunu Tavastin katu 2)
 su 26.2. klo 10 konfirmaatiomessu, Myllymäki, Rajamäki, Vuola
 su 26.2. klo 17 Johannesmessu
 su 4.3. klo 15 Rauhanyhdistyksen seurat
 su 25.3. klo 17 Johannesmessu
 su 1.4. klo 10 palmusunnuntain messu
 ma 2.4. klo 18 hiljaisen viikon iltajumalanpalvelus
 ti 3.4. klo 18 hiljaisen viikon iltajumalanpalvelus
 ke 4.4. klo 18 Franz Liszt: Via Crucis - ristin tie, Verbum Sonans, Tiina Ilonen Urut
 to 5.4. klo 18 viikkomessu
 pe 6.4. klo 10 pitkäperjantain sanajumalanpalvelus
 su 8.4. klo 10 pääsiäispäivän messu
 ma 9.4. klo 10 II pääsiäispäivän messu
 su 15.4. klo 10 messu
 su 22.4. klo 10 messu
 su 29.4. klo 10 messu

Pallivahan seurakuntakeskus (Paltankatu 2)
 Perhekerho torstaisin klo 9-11
 su 15.4. klo 11 viikkomessu, Aaltonen
 pe 6.4. klo 11 pitkäperjantain sanajumalanpalvelus
 su 9.4. klo 11 messu, Kirkonmäki
 su 1.4. klo 11 palmusunnuntain messu
 su 1.4. klo 15 rauhanyhdistyksen seurat
 ke 4.4. klo 17 perheiden pääsiäishartaus
 to 5.4. klo 18 viikkomessu
 su 8.4. klo 11 viikkomessu
 su 22.4. klo 11 lähetyksen jumalanpalvelus
 su 29.4. klo 11 viikkomessu

Maarian pappila (Sorolaisenkatu 4)

Entisten leaffilaisten juttutupa tiistaisin klo 10
 Perhekerho tallissa tiistaisin klo 9-11

Kotimäen seurakuntalo (Arkeologinkatu 1)

su 4.3. klo 11 messu, Kokkola, Sirén, Niemi

Halisten seurakuntakoti (Gregorius IX:n tie 4)

Avoim Raamattu- ja rukousryhmä keskiviikkoisin klo 18 (paritt.vkot)
 Perhekerho perjantaisin klo 9.30-11
 su 4.3. klo 12 sunnuntailounas
 7.3., 11.4. ja 2.5. klo 17.30-19 kaakaopöytäkoulu
 su 1.4. klo 12 sunnuntailounas

Hepokullan seurakuntatalo (Varkkavuorenkatu 23)

Lähetyspiiri torstaisin klo 13 (parill.vkot)
 Päiväpiiri Kultatupa torstaisin klo 12.30 (paritt.vkot)
 Nuorten käsityöilta sunnuntaisin klo 16 (paritt.vkot)
 Raamattuilta-luennot Ilmestyskirjasta torstaisin klo 18 (paritt.vkot)
 ke 15.2. klo 18 Japanin lähetyspiiri
 su 26.2. klo 11 messu, Sirén, Laurén, Haikka
 ti 28.2. klo 14-16 kirkkoherra tavattavissa
 su 25.3. klo 11 messu, Rajamäki, Sirén, Niemi
 ti 27.3. klo 14-16 kirkkoherra tavattavissa

Runosmäen seurakuntatalo (Munterinkatu 15)

su 12.2. klo 11 messu, Aaltonen, Lehtinen, Niemi
 ma 27.2. klo 13 Ystävän tuvan 20-vuotisjuhla
 su 11.3. klo 11 messu, Laurén, Kokkola, Niemi

Raunistulan seurakuntatalo (Murtomaantie 12)

Raamattu- ja keskustelupiiri maanantaisin klo 12 (parill. vkot)

Päiväpiiri tiistaisin klo 13 (paritt.vkot)
 Partioäidit torstaisin klo 19 (paritt.vkot)
 Selvä suunta – eläkkeelle jääneiden ryhmä maanantaisin 5.3. alkaen klo 13
 ti 6.3. klo 17 Hanna-ryhmä
 ti 14.2. klo 14-16 kirkkoherra tavattavissa
 la 18.2. klo 15 Raamattuluento: Ihminen Jumalan tahdon toteuttajana, Ruskeepää
 su 19.2. klo 11 messu, Ruskeepää, Aaltonen
 su 26.2. klo 15 Runon iltapäivä Yhteisvastuun hyväksi
 ti 13.3. klo 14-16 kirkkoherra tavattavissa
 la 17.3. klo 15 Raamattuluento: Taivasten valtakunta, Ruskeepää
 su 18.3. klo 11 messu, Ruskeepää, Sirén, Haikka
 la 21.4. klo 15 Raamattuluento: Vanhan testamentin vertaukset, Ruskeepää

Taskulan seurakuntakoti (Mullintie 16)

Taskulan Olohuone avoinna keskiviikkoisin klo 9 alkaen.
 Päiväpiiri torstaisin klo 13 (parill.vkot)

Haliskahvila (Kardinaalinkatu 3 A, kellarikerros) avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 12-14.
Japanin lähetyspiiri ke 1.2. Lutherin kirkolla (Puutarhakatu 8a)

Muutokset mahdollisia. Ajankohtaiset seurakunnan toiminnot löytyvät paikallislehdistä sekä www.maarianseurakunta.fi

Aurajokisäätiö järjestää vuonna 2012 seuraavat perinteiset melontatapahtumat:

Kevätmelontaa järjestetään 26.5.2012 historia -teemalla ja suuntana on Turun kaupunki.

Yömelontaa järjestetään 25.8.2012 muinaistulien yönä ja silloin suunnataan yläjuoksulle.

HUOM: Aikaisempina vuosina heinäkuussa järjestetyn kaksipäiväisen Aurajokimelontan osalta pidetään välivuotta.

Muuta toimintaa:

– Aurajokisäätiö on aloittanut uuden kehittämishojelman (Aurajoki –ohjelma) laatimisen. Ohjelman valmisteluun pääsevät kevään ja kesän aikana mukaan myös Aurajoen varren asukkaat.
 – Aurajoen yläjuoksulle on suunnitteilla Melontaluontopolku ja sen on tarkoitus valmistua kesään mennessä.
 – Aurajokisäätiö hakee melontakokemusta omaavia "kaverimelojia" reserviin. Kaverimelojia tarvitaan eri tapahtumissa ensikertalaisten tueksi.
 – Opastuskeskuksesta voi vuokrata kokoustiloja ympäri vuoden.

Aurajokisäätiön toiminnasta vastaa vuonna 2012 toiminnanjohtaja (vt) Mia Puotunen.

Aurajokisäätiö
 Valkkimyllynkuja 2
 20540 Turku
 +358 2 2623 442
 +358 44 5537 408
mia.puotunen@aurajoki.net
www.aurajoki.net

ELÄVÄN KULTTUURIN KORONEN

Elävän Kulttuurin Koroinen yhdistys perustettiin syksyllä 2011 säilyttämään ja edistämään Koroisten alueen toimintaa elävänä kulttuuri- ja toimintakeskuksena. Haluamme myös tehdä aluetta tunnetuksi. Lisäksi yhdistys edistää kädentaitojen osaamista, luonnonmateriaalien kestävä ja moninaista käyttöä ja ekologisesti kestävä elämäntapaa. Keraamme, kehitämme ja välitämme käsityöläisyyden ja muiden yhdistyksen arvojen mukaisten ammattien harjoittamiseen tarvittavia taitoja ja tietoja, esimerkiksi koulutustoiminnan kautta. Yhdistys pyörittää Koroisten kahvilaa ja tilojen vuokraamista tammikuusta 2012 lähtien.

Tule mukaan toimintaan!

Tarvitsemme joukkoomme lisää vapaaehtoisia edistämään ja kehittämään toimintaa. Tapaat mielenkiintoisia ihmisiä ja saat mieleenpainuvia elämyksiä. Kaikki ovat tervetulleita! Ota yhteyttä: koroinen@gmail.com

Jäsenmaksut 2012

Jäsenmaksuilla tuetaan toiminnan järjestämistä Koroisten alueelle ja varmistetaan elävän kulttuurin säilyminen. Jäsenistö saa jäsenalennuksia ja jäsenkirjeitä.

Kiitos kannatuksestasi!

Elävän Kulttuurin Koroinen
 Koroistentie 2,
 20380 Turku

Liedon Osuuspankki
 IBAN: FI41 4713 0010 0236 61
 BIC: HELSFIHH

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer		IBAN FI41 4713 0010 0236 61 Liedon Osuuspankki		BIC HELSFIHH	
Saaja Mottagare		Elävän Kulttuurin Koroinen yhdistys		Elävän Kulttuurin Koroinen - jäsenmaksu 2012	
Maksajan nimi ja osoite Betalarens namn och adress		☐ perusjäsenmaksu 10eur ☐ opiskelijat/eläkeläiset/työttömät 5 eur ☐ kannatusjäsenmaksu 20 eur		Viitenumeri Ref. nr	
Allekirjoitus Underskrift		laita viestikenttään nimesi ja s-postiosoitteesi		Eräpäivä Förfallodag	
Tiliä nro Från konto nr				Euro	

Kahvila Koroinen avoinna sunnuntaisin klo 11-15

Pysähdy kupille kuumaa juotavaa ja katselemaan vaihtuvia näyttelyitämme!

Tiedustele päätalon vuokrausta yksityistilaisuuksiin
 puh. 040-3600830, kahvilakoroinen@hotmail.com

LUMO-keskus tiedottaa:

ti 14.2. klo 15-17

Synnove Nenonen: Ystävänpäivän risusydän -työpaja

su 19.2. klo 11-15

LASKIAISSUNNUNTAIn pulkkamäki ja yllätysohjelmaa!

16.-18.3. ja 23.-25.3.

Fresco-painting Workshops by Natasa Bulatovic Trygg
 ennakkoi ilmoittautuminen: arsparietis@gmail.com

11.-14.4.

Kevään Sahaustapahtuma työpajoiheen!

la 11.8.

Koroisten Kolmannet Kyläjuhlat!

Tervetuloa osallistumaan ja seuraa kahvilan ilmoitustaulua!
 Tiedustele esitys- ja myyntipaikkoja tapahtumien yhteyteen:
 puh. 044-9074597

*järj. Turun ammattikorkeakoulun ProNatMat ja DEVEPARK -projekti
 Elävän Kulttuurin Koroinen -yhdistys*

Tytti Issakaisen kirjoittama

Jenny Maria Montin-Tailgrenin elämäkerta

Ennakkotiedoista poiketen kirja ilmestyy keväällä 2012.

Hinta 18 euroa + postikulut.

Tilaukset jenny@koroinen.fi tai Koroiset-lehti,
 Turun kristillinen opisto, Lustokatu 7, 20380 TURKU.